

Federale bijdrage VNR

Inleiding.....	2
Beleid en faciliterende omgeving.....	3
Participatie van belanghebbenden	4
Leaving no one behind.....	5
SDG 1	6
SDG 2	7
SDG 3	8
SDG 4	11
SDG 5	12
SDG 6	16
SDG 7	16
SDG 8	16
SDG 9	20
SDG 10	22
SDG 11	24
SDG 12	25
SDG 13	27
SDG 14	31
SDG 15	32
SDG 16	34
SDG 17	38
Implementatiemiddelen.....	41

Inleiding

De beslissing om een tweede Vrijwillig Nationaal Rapport (VNR) in te dienen, maakt deel uit van een reeds lang bestaand engagement voor multilateralisme en duurzame ontwikkeling. Sinds de goedkeuring van Agenda 2030 voor Duurzame Ontwikkeling maakten de verschillende regeringen in België (zie 5.1.) zich de problematiek eigen en vertaalden die in hun eigen, specifieke beleid. Ook veel maatschappelijke en private organisaties mobiliseerden zich rond deze nieuwe wereldwijde Agenda.

In het eerste Vrijwillig Nationaal Rapport (2017) presenteerden we deze mechanismen van eigenaarschap en betrokkenheid uitgebreid. Met deze tweede vrijwillige rapportage tonen we de ontwikkeling van de inspanningen sinds 2017, en de nieuwe initiatieven, vooruitgang en uitdagingen halverwege de uitvoeringsperiode van de Agenda. Dit proces dient ook om alle publieke en particuliere belanghebbenden te mobiliseren om de uitvoering te versnellen en lacunes op te vullen om de Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen of Sustainable Development Goals (SDGs) te realiseren.

De Belgische overheden zijn al lang betrokken bij de uitvoering van internationale verbintenissen inzake duurzame ontwikkeling, hetzij rechtstreeks uit de Conferentie van Rio (Agenda 21, verdragen inzake klimaatverandering, biologische diversiteit en desertificatie), hetzij uit aanvullende processen zoals [...lijst van de belangrijkste verdragen...].

Als federale staat legde België het streven naar duurzame ontwikkeling in de grondwet vast om het een brede basis en de hoogste mate van betrokkenheid te geven. Artikel 7bis bepaalt: "Bij de uitoefening van hun respectieve bevoegdheden streven de federale staat, de gemeenschappen en de gewesten de doelstellingen na van een duurzame ontwikkeling in haar sociale, economische en milieugebonden aspecten, rekening houdend met de solidariteit tussen de generaties."

Het is dus aan elke federale en gefedereerde entiteit om bij te dragen tot de uitvoering van Agenda 2030. Zij startten met specifieke strategieën of plannen voor duurzame ontwikkeling op het niveau van hun entiteit, gevolgd door een nationale strategie voor duurzame ontwikkeling in 2017. Sindsdien houdt elke entiteit een dynamisch uitvoeringsproces aan. Ook lokale overheden (provincies, steden en gemeenten) voerden deze inspanningen door. Daarnaast dragen vele actoren uit het maatschappelijk middenveld, de privésector en het onderwijs- en onderzoeksveld bij tot de realisatie van de SDGs.

Ook via internationale acties draagt België bij tot de realisaties van de SDGs. Wereldwijde duurzame ontwikkeling is al langer een gezamenlijk engagement: bevordering en bescherming van de mensenrechten, doeltreffend en inclusief multilateralisme, internationale solidariteit, uitroeiing van armoede, bestrijding van de klimaatverandering en vermindering van ongelijkheden. Dit engagement kwam bijvoorbeeld tot uiting in de Belgische reactie op de COVID-pandemie, alsook in het zesde Belgische mandaat in de VN-Veiligheidsraad in 2019-2020 en de focus op klimaatveiligheid en kinderen in gewapende conflicten. Bovendien zijn alle regeringen in België betrokken bij het Europees beleid inzake duurzame ontwikkeling van de Europese instellingen op het continent en daarbuiten.

Dit tweede verslag presenteert de rijkdom en verscheidenheid van deze bijdragen. Daarom betrokken we vanaf het begin een groot aantal belanghebbenden bij het proces, om hen een plaats te geven in dit Vrijwillig Nationaal Rapport.

Beleid en faciliterende omgeving

Sinds haar aantreden in 2020 besloot de huidige federale coalitieregering om de SDGs te gebruiken als kompas. Deze aanpak kadert onder meer in het Decennium van actie voor de verwezenlijking van de SDGs, gelanceerd door de Secretaris-Generaal van de VN en met de strategie van de Europese Commissie voor de verspreiding en mainstreaming van de SDGs. Zo verbond de federale overheid zich ertoe de uitvoering van Agenda 2030 te versnellen, met name door nieuw beleid te formuleren om de eerder vastgestelde lacunes op te vullen.

Daarnaast keurde de huidige federale regering een jaar naar haar aantreden een nieuw Federaal Plan voor Duurzame Ontwikkeling goed. Het plan omvat ongeveer 240 door de federale overheid uit te voeren maatregelen, over de federale departementen heen. Het plan kwam op participatieve wijze tot stand en besteedt bijzondere aandacht aan de meest kwetsbare groepen.

De uitvoering wordt jaarlijks gecontroleerd door de interdepartementale commissie voor Duurzame Ontwikkeling en geëvalueerd door de Task Force Duurzame Ontwikkeling van het Federaal Planbureau. Ditzelfde team is verantwoordelijk voor het toezicht op en de evaluatie van de indicatoren voor duurzame ontwikkeling. In samenwerking met de diensten van de gefedereerde entiteiten is een voorstel voor een lijst van indicatoren voor de monitoring van de SDGs voor 2022 opgesteld.

Bovendien beschikt de federale overheid dankzij de wet van 5 mei 1997 al 25 jaar over een institutioneel kader dat de instrumenten en middelen verschaft om de doelstellingen van Agenda 2030 te verwezenlijken.

Om alle federale regeringsleden te mobiliseren, moeten zij sinds 2021 allen jaarlijks in hun beleidsnota die ze voor de voorbereiding van de jaarlijkse begroting aan het parlement moeten voorleggen, aangeven hoe zij zullen bijdragen aan de SDGs. Deze oefening wordt jaarlijks herhaald en geëvalueerd. Tegelijkertijd werken de federale overheidsdiensten samen aan de opstelling van een handvest voor duurzame ontwikkeling, dat in 2023 wordt gepubliceerd. Gezien de toename van het aantal instrumenten om de SDGs te helpen uitvoeren, maakt men ook een inventaris op om de omvang van de huidige en toekomstige behoeften te beoordelen. De resultaten van deze evaluatie zullen in 2023 bekend zijn en worden gepubliceerd op sdgs.be.

Ten slotte leidden deze nieuwe inspanningen tot een hernieuwde samenwerking tussen de Belgische entiteiten binnen de Interministeriële Conferentie voor Duurzame Ontwikkeling, met name voor de opstelling van dit verslag, waaraan de verschillende politieke autoriteiten van ons land meewerkten.

De noodzaak om een geïntegreerd of transversaal overheidsbeleid te ontwikkelen leidt al enkele jaren tot de oprichting of formalisering van talrijke platforms voor uitwisselingen tussen diensten op ad hoc of structurele basis. Vandaag bestaan dergelijke structuren voor het beleid inzake duurzame ontwikkeling (sinds 1997), maar ook voor buitenlands beleid, gender, armoede, invaliditeit, enz. Deze instanties bereiden geïntegreerde beleidsmaatregelen voor duurzame overheidsopdrachten voor, waaronder een recente focus op ICT-apparatuur, maar ook beleidsmaatregelen die due diligence toepassen (bijvoorbeeld het Nationaal Actieplan Bedrijven en Mensenrechten en de federale Due Diligence-tool voor kmo's). Ook bereidt men nieuw beleid voor inzake voedselvoorzieningsketens of kritische grondstoffen.

Participatie van belanghebbenden

Reeds in 2016 stelde de federale overheid vijf prioritaire assen op om de uitvoering van Agenda 2030 in België te verzekeren.

1. Het eerste gebied is bewustmaking en voorlichting van de betrokken partijen, met name door de organisatie van het SDG Forum. Dit evenement brengt elk jaar meer dan 600 deelnemers uit alle geledingen van de maatschappij, de particuliere sector, de academische wereld en de overheid bij elkaar. De Belgische overheden lanceerden ook de website sdgs.be die de belangrijkste SDG-initiatieven bundelt. België maakte toegankelijke brochures op over de SDGs. Tussen 2017 en 2021 was er elk jaar de nominatie van de SDG Voices: maatschappelijke organisaties en bedrijven die fungeren als ambassadeur voor het integreren van de SDGs. Parallel hiermee vroeg de secretaris-generaal van de VN in 2016 aan koningin Mathilde van België om een van de SDG Advocates te worden. De focus van de Koningin ligt op de emancipatorische kracht van onderwijs, vooral voor meisjes en vrouwen. Haar voornaamste belangstelling ligt bij SDG 4. In die context is er ook met de gemeenschappen (en de federale overheid) samengewerkt. In deze hoedanigheid nam koningin Mathilde een actieve rol op, als gastvrouw voor de UN Global Education Meeting 2018 in Brussel en als vertegenwoordiger van hoog niveau van België op de Global Education Meeting 2020. Zij trad op als keynote-speaker over gendergelijkheid en het versterken van meisjes en vrouwen door onderwijs tijdens de Transforming Education Summit op 19 september 2022. Deze groep vooraanstaande personen helpt de VN om de internationale gemeenschap, het bedrijfsleven en de civiele samenleving te mobiliseren om de doelstellingen te verwezenlijken.
2. De tweede as had tot doel Agenda 2030 te integreren in de federale strategie voor duurzame ontwikkeling zoals bepaald in de wet van 5 mei 1997, met name via een nieuw Federaal Plan voor Duurzame Ontwikkeling. Dit in 2021 goedgekeurde plan is een cruciaal element van de federale regering op het vlak van duurzame ontwikkeling tijdens deze regeerperiode. De SDGs zijn ook geïntegreerd in het ontwerp kader van de jaarlijkse duurzaamheidsactieplannen.
3. De derde as was gericht op de integratie van Agenda 2030 in het federale beleid. Na evaluatie van het bestaande beleid, voerde een groep onafhankelijke onderzoekers in 2017 en 2019 twee gapanalyses uit. Dit leidde uiteindelijk tot een voorstel voor gekwantificeerde doelstellingen voor een betere implementatie van de SDGs in de Belgische context. Om de vastgestelde lacunes op te vullen en nieuwe acties te initiëren, werden vier federale overheidsdiensten uitgenodigd om een materialiteitsanalyse met betrekking tot de SDGs uit te voeren. Tenslotte integreerden alle federale afdelingen de SDGs in hun jaarlijkse strategische plannen.
4. Samenhang met andere politieke autoriteiten was het doel van de vierde actielijn. Na de presentatie van het eerste Belgische rapport in juli 2017 organiseerden de federale en gefedereerde entiteiten een nationale conferentie om lessen te trekken uit deze eerste evaluatie en de gezamenlijke implementatie van de SDGs te versnellen. Ook de huidige federale regering sprak zich bij aantreden opnieuw uit voor een coherent ontwikkelingsbeleid.
5. De laatste actielijn was het opzetten van partnerschappen met het maatschappelijke middenveld en de privé sector. De eerste stappen zijn gezet om een breed publiek bewust te maken via de SDG Voices. Daarnaast trok België financiële middelen uit voor de ontwikkeling van specifieke projecten of structurele steun aan twee overlegplatforms van maatschappelijke organisaties (Verenigingen21 en

Reset.Vlaanderen). In oktober 2017 ondertekenden meer dan tachtig bedrijven, maatschappelijke organisaties en vertegenwoordigers van de publieke sector het Belgisch SDG-charter voor Internationale Ontwikkeling.

Zoals uiteengezet in het federaal regeerakkoord 2020 neemt de Agenda 2030 een belangrijke positie in wat betreft het interne en externe beleid van de regering: "In de internationale arena zal de regering een groot voorstander zijn van multilaterale samenwerking. De Sustainable Development Goals en de Agenda 2030 van de Verenigde Naties staan hierbij centraal." Daarnaast is er ook aandacht voor een rechtvaardige overgang en de meest kwetsbare groepen.

Leaving no one behind

De **federale overheid** past het beginsel van Leaving No One Behind bij deze overgang naar duurzame ontwikkeling toe op een hele reeks beleidsterreinen. Het is bijvoorbeeld een belangrijk thema in het Federaal Plan voor Duurzame Ontwikkeling. Maar de regering besloot ook om een specifiek beleid te voeren ten aanzien van de meest kwetsbare groepen om tot een rechtvaardige transitie te komen. Elle s'incarne notamment dans l'approbation du plan fédéral de lutte contre la pauvreté et les inégalités évoqué dans l'ODD 1.

Dit beginsel vormt ook een van de hoekstenen van het Belgische buitenlandse beleid, zoals onder meer blijkt uit het Belgische engagement voor de rechten van minderheden, de ontwikkeling van de minst ontwikkelde landen, conflictpreventie, vredeshandhaving en vredesopbouw.

L'accord de gouvernement fédéral prévoit par ailleurs l'organisation d'une « Conférence Nationale pour la Transition Juste pour aborder les défis en matière d'emploi, de politique sociale, de requalification et d'économie ». In 2022 werden op federaal niveau de Staten Generaal van de Rechtvaardige Transitie aangekondigd. Het doel van de Staten Generaal is om vanuit verschillende invalshoeken input te verzamelen om de Nationale Conferentie over Rechtvaardige Transitie voor te bereiden.

- Er werd een Hoog Comité voor rechtvaardige transitie opgericht dat vanuit de academische wereld een rapport zal leveren met als doel te onderzoeken hoe de rechtvaardige transitie in België moet worden geïnstitutionaliseerd en georganiseerd.
- Met de Agora voor rechtvaardige transitie zal een diverse groep van gelote burgers zich buigen over de vraag: aan welke voorwaarden moet het transitiebeleid voldoen zodat er zeker niemand uit de boot valt?
- De federale overheidsdiensten zullen via de ICDO vanuit hun expertise reflecteren over de prioritaire uitdagingen in hun vakgebied en hierover een inputrapport opmaken.
- Tot slot werd ook het Forum voor een rechtvaardige transitie gelanceerd, om de input van het georganiseerde middenveld te verzamelen.

Economie

De kosten in verband met de inning van schuldvorderingen moeten beter worden gereguleerd. In dat kader is een voorontwerp van wet uitgewerkt. Eén van de maatregelen in deze strijd is het aan banden leggen van excessieve invorderingskosten, en een eerste gratis aanmaning. Ook wordt de wet minnelijke invordering van schulden van de consument geactualiseerd, onder meer door alle actoren die aan minnelijke invordering doen, dus bijvoorbeeld ook advocaten en gerechtsdeurwaarders, aan de controle van de Economische Inspectie te onderwerpen.

Link indicator overmatige schuldenlast van gezinnen.

Sociale Zekerheid

1. Bestrijding van "non take up" (1.3): Op verschillende gebieden van de sociale bescherming worden potentiële begunstigen van een uitkering of dienst onvoldoende geïnformeerd over hun rechten en/of hebben ze niet de reflex of weten ze niet hoe ze die moeten activeren.

Non-take-up verwijst naar iedereen die niet profiteert van een publiek aanbod van rechten en diensten waar ze recht op hebben. Het bestaan van niet-benutting is vastgesteld en besproken in verschillende studies, die verschillende oorzaken aanwijzen: gebrek aan informatie, moeilijkheden om rechten te verkrijgen (stigmatisering, valse overtuigingen, angst voor controle, enz.), complexiteit van de regelgeving, houding van de instelling (geen voorstel, budgettaire beperkingen, gebrek aan proactiviteit, enz.)

Er werd een werkgroep opgericht in samenwerking met de SPP sociale integratie (GT NTU) om concrete maatregelen op te nemen in het 4de plan voor armoedebestrijding dat op 15 juli 2022 werd goedgekeurd door de Ministerraad om de toegang tot sociale rechten te versterken, niet-gebruik tegen te gaan en de automatisering van rechten te bevorderen.

In dit kader heeft de FOD Sociale Zekerheid ook een studie gecoördineerd (BELMOD-project) over "Niet-gebruik van sociale rechten in België: omvang, oorzaken en mogelijke oplossingen". Op 23 juni vond een slotconferentie plaats van dit project en van een ander "TAKE"-project waaraan de FOD Sociale Zekerheid meewerkte, met als resultaat een eindrapport en beleidsaanbevelingen.

2. Werkgroep - Impact Covid 19 en verder (1.. 5): Als antwoord op de COVID-19 crisis richtte de FOD Sociale Zekerheid in 2020 een werkgroep op in samenwerking met de Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid (BCSS) en andere openbare instellingen voor sociale zekerheid, de FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg, de Federale Overheidsdienst Maatschappelijke Integratie en andere federale administraties (binnen de "Werkgroep Sociale Impact COVID-19" - WGSIC) om regelmatig de sociaaleconomische impact van de crisis op te volgen en verslag uit te brengen over de evolutie van deze impact op basis van administratieve en andere gegevensstromen. Het doel was om, in het kader van een gecoördineerd open gegevensbeleid, een instrument/werkmethode te creëren waarmee sociaaleconomische schokken en ontwikkelingen en hun impact op kwetsbare groepen zo snel mogelijk konden worden beoordeeld.

Ondertussen is de context veranderd en wordt de impact van COVID versterkt door de oorlogssituatie in Oekraïne en de energiecrisis. In dit stadium organiseert de werkgroep een seminar (oktober 2022) met andere partners uit het academisch onderzoek om de balans op te maken van de lessen die zijn geleerd uit het monitoren van crises. Welke factoren hebben een snelle monitoring van de sociale impact belemmerd? Welke oplossingen zijn er gevonden en welke uitdagingen zijn er nog?

Extern

België is actief betrokken bij de verwezenlijking van SDG1 via zijn bijzondere steun voor de opbouw en ontwikkeling van universele systemen voor sociale bescherming, wat een van de prioriteiten is van zijn beleid voor ontwikkelingssamenwerking. Bijvoorbeeld:

- In 2018 werd een netwerk met de naam "Belgian Dialogue Universal Social Protection 2030" opgericht om een permanente ruimte voor dialoog te bieden aan alle Belgische stakeholders die betrokken zijn bij sociale bescherming en ontwikkelingssamenwerking. In dit kader werden twee grote conferenties georganiseerd (2020 en 2022).
- De Belgische ontwikkelingssamenwerking heeft haar beleidslijnen inzake sociale bescherming bepaald op basis van een overlegproces met de verschillende betrokken actoren.
- De Internationale Arbeidsorganisatie (IAO) blijft een belangrijke strategische partner via haar niet-geoordeelde meerjarenfinanciering (RBSA). Daarnaast heeft België beslist om vanaf 2020 financiële steun te verlenen aan het vlaggenschipprogramma Social Protection Floors dat zich richt op verschillende landen in Afrika bezuiden de Sahara.
- Enabel, het Belgisch agentschap voor ontwikkelingssamenwerking, heeft een thematische portefeuille voor sociale bescherming ontwikkeld. In verschillende Afrikaanse landen steunt Enabel de invoering van een universele ziekteverzekering.
- Niet-gouvernementele organisaties hebben hun individuele programma's gecoördineerd binnen een Gemeenschappelijk Strategisch Kader (CSF) voor Fatsoenlijk Werk.

België ondersteunt activiteiten om veerkracht op te bouwen, bestaansmiddelen te ondersteunen en te beschermen in heel Afrika.

SDG 2

Intern

Volksgezondheid

In navolging van de plannen 2013-2017 en 2018-2022 wordt in 2023 het programma NAPAN (Nationaal Actie Plan d'Action) 2023-2027 gelanceerd om de risico's verbonden aan het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen te verminderen. Samen met de ministers van Landbouw, Volksgezondheid, Economie en Milieu willen we, zoals aangekondigd in de Regeringsverklaring, de ambitie van het federale deel van NAPAN aanzienlijk verhogen om de impact van het gebruik van pesticiden op de menselijke gezondheid en het milieu te verminderen. Dit programma bouwt voort op de verwezenlijkingen van vorige programma's, in het bijzonder de grondige analyse van de risico's voor de menselijke gezondheid als gevolg van chronische blootstelling aan gewasbeschermingsmiddelen. Naast het handhaven van

deze resultaten, zal de verhoging van het budget ons in staat stellen om een hele reeks ambitieuze korte- en langetermijnprojecten op te starten.

Extern

In de context van een voedselcrisis die al enkele jaren aanhoudt, richt België zich zowel op kortetermijnoplossingen via humanitaire bijdragen aan het Wereldvoedselprogramma (WFP), als op langetermijnoplossingen door een overgang naar meer duurzame voedselsystemen te ondersteunen, een prioriteit van de Belgische ontwikkelingssamenwerking.

Bijzondere aandacht gaat naar het ondersteunen van agro-ecologische methodes, het promoten van een meer inclusieve benadering van voedselsystemen (in het bijzonder vrouwen en kleine boerderijen), het aanmoedigen van toegang tot gezonde, kwaliteitsvolle en betaalbare voeding, en het investeren in onderzoek en toegang tot innovaties. België ondersteunt deze transitie via bijdragen aan het Flexible Fund van de Voedsel- en Landbouworganisatie van de Verenigde Naties (FAO) en de Consultative Group for International Agricultural Research (CGIAR).

Bovendien is klimaatbestendige landbouw een prioriteit in de nieuwe thematische portefeuille voor de Sahel en in verschillende projecten en programma's met onze multilaterale klimaatpartners. Onder de niet-gouvernementele spelers in het Belgische beleid voor ontwikkelingssamenwerking zijn er veel actief in duurzame landbouw en voedselzekerheid. De universitaire samenwerking - met een nieuwe programmacyclus die in 2022 van start gaat - is traditioneel ook gericht op landbouwonderzoek.

SDG 3

Intern

Werkgelegenheid

Preventie van spier- en skeletaandoeningen

Spier- en skeletaandoeningen behoren tot de meest voorkomende beroepsziekten. Ze treffen miljoenen werknemers in Europa en kosten werkgevers miljarden euro's. De bestrijding van spier- en skeletaandoeningen helpt niet alleen het leven van werknemers te verbeteren, maar heeft ook economische voordelen.

De belangrijkste resultaten op het gebied van aandoeningen aan het bewegingsapparaat in de afgelopen jaren zijn de ontwikkeling van 3 animatiefilms over de preventie van aandoeningen aan het bewegingsapparaat, de ontwikkeling van een website over aandoeningen aan het bewegingsapparaat www.preventiondestms.be in twee delen: bewustmaking van aandoeningen aan het bewegingsapparaat (oorzaken, gevolgen, hulpmiddelen, enz.) en bestrijding van aandoeningen aan het bewegingsapparaat (VSE's, mkb, grote bedrijven, enz.) en de ontwikkeling van hulpmiddelen voor waarschuwingsindicatoren voor interne preventieadviseurs en voor alle betrokkenen in het bedrijf.

DG HUT heeft diverse cursussen en evenementen georganiseerd over aandoeningen aan het bewegingsapparaat in de gezondheidszorg, kantoorpersoneel, manueel hanteren van lasten, telewerken, aandoeningen aan het bewegingsapparaat in het algemeen en, als onderdeel van de EU-OSHA-campagne, vaak in samenwerking met externe partners, diverse webinars en studiedagen.

Volksgezondheid

1. België is al vele jaren actief in de strijd tegen AMR in de menselijke en dierlijke gezondheid. Ons land streeft ernaar het gebruik van antibiotica en andere antimicrobiële stoffen te verminderen en te verbeteren om de ontwikkeling en verspreiding van resistente kiemen te voorkomen. Het Belgische nationale actieplan "One Health" ter bestrijding van antimicrobiële resistentie is gebaseerd op de drie gezondheidspijlers (menselijke gezondheid, diergezondheid en milieugezondheid) en stelt concrete acties voor om AMR op een alomvattende en gecoördineerde manier te bestrijden. Dit actieplan werd op 17 november 2021 gevalideerd. Het BELMAP2-rapport, het eerste Belgische "One Health"-rapport over AMR dat eind 2021 zal worden gepubliceerd, heeft als doel de resultaten en trends van bestaande surveillanceprogramma's samen te vatten, potentiële lacunes te identificeren en algemene aanbevelingen te doen om de surveillance te verbeteren.

2. Na de plannen 2013-2017 en 2018-2022 is 2023 het jaar van de lancering van het programma 2023-2027 van het NAPAN (Nationaal Actie Plan d'Action) betreffende de vermindering van de risico's verbonden aan het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen, dat eind 2022 door de regering werd goedgekeurd.

3. Hormoonontregelaars zijn chemische stoffen die een grote invloed hebben op de gezondheid en het milieu, doordat ze het hormonale systeem van ons lichaam en dat van diersoorten aantasten. Deze stoffen zijn overal te vinden in het milieu of in onze dagelijkse consumptiegoederen (voeding, speelgoed, cosmetica, textiel, enz.). Het is daarom van vitaal belang dat er maatregelen worden genomen om onze dagelijkse, meervoudige en herhaalde blootstelling aan hormoonontregelaars zo snel mogelijk te verminderen. Deze kwestie is nu een belangrijke uitdaging voor de volksgezondheid.

In België heeft een reflectie over deze kwestie geleid tot de ontwikkeling van een Nationaal Actieplan voor hormoonontregelaars (NAPED) door een groep experts van de betrokken federale, gewest- en gemeenschapsadministraties. Het NAPED is gebaseerd op 3 prioriteitsgebieden (preventie, regelgeving, wetenschappelijk onderzoek). Deze drie gebieden vullen elkaar aan en volgen een "One World, One Health"-benadering, die aanmoedigt om rekening te houden met de verbanden tussen menselijke gezondheid, diergezondheid en het milieu.

4. Daarnaast is in het kader van de werkzaamheden van NEHAP (National Health & Environment plan) in 2021 het MEMO+ project gestart om exotische muggen (met name de tijgermug) te monitoren. Dit project is verlengd tot 2022 (met de mogelijkheid van verlenging tot 2021). Het doel van dit project is het detecteren en lokaliseren van tijgermuggen die aanwezig zijn in België. Dankzij dit tijdelijke project kunnen exotische muggen in België gemonitord blijven worden, terwijl alle partners de tijd krijgen om een permanent systeem op te zetten voor het monitoren van exotische muggen (en andere vectoren).

5. Psychosocial Care Policy - De projecten in het kader van de hervorming geestelijke gezondheidszorg voor kinderen en jongeren, volwassenen en ouderen worden verdergezet en geoptimaliseerd. De toegankelijkheid tot de eerstelijnspsychologen is voor kwetsbare groepen vergroot tijdens de COVID-19-crisis en wordt geëvalueerd en functie daarvan verder geoptimaliseerd.

6. Geïntegreerde zorg - Er is reeds lange tijd gestart met de implementatie van geïntegreerde zorg. Onlangs werd dit door het KCE geëvalueerd. Een nieuw interfederaal plan voor geïntegreerde zorg is in ontwikkeling. In dit plan zullen we in nauw overleg met de deelstaten beleidsinitiatieven ontwikkelen die de evolutie naar geïntegreerde zorg in België

bevorderen. Hierbij volgen we de Quintuple Aim (5AIM) logica: een verbeterde gezondheid op bevolkingsniveau, verbeterde ervaren zorgkwaliteit door de burger/patiënt, de creatie van meer waarde met de beschikbare middelen, de verbetering van het welzijn van de zorgprofessionals en de inzet op sociale rechtvaardigheid en inclusie.

Mobiliteit

Wegvervoer en verkeersveiligheid (DG TRSR):

Wat de verbetering van de verkeersveiligheid betreft, draagt DG TRSR bij tot de Europese doelstelling om het aantal doden en zwaargewonden tegen 2030 met 50% te verminderen, zowel door de actieve en passieve veiligheid van voertuigen te verbeteren als door ervoor te zorgen dat de nodige maatregelen worden genomen om gevaarlijk gedrag van weggebruikers te voorkomen (bestrijding van recidivisten, automatische opsporing van overtredingen, optimalisering van grensoverschrijdende handhaving, bestudering van de invoering van een puntenrijbewijs, herziening van de verkeersregels, enz.) a. met als doel een begrijpelijk en veilig kader te creëren dat actieve en duurzamere verplaatsingen aanmoedigt door ervoor te zorgen dat deze plaatsvinden in veiligere omstandigheden, enz.)

Het DG heeft ook deelgenomen aan de organisatie van de "Etats généraux de la sécurité routière", die plaatsvond op 23 november 2021 en tijdens dewelke het Federaal Plan voor de Verkeersveiligheid werd voorgesteld dat in het najaar van 2021 werd opgesteld met de FOD Justitie en Binnenlandse Zaken. Dit plan bevat concrete en gekwantificeerde doelstellingen, waaronder het streven naar 0 verkeersdoden tegen 2050 (tegenover 650 nu), de gewestelijke plannen en de gemeenschappelijke strategie "Alles voor nul".

Luchtvaart:

-DG TA draagt via onderzoek bij tot de uitbreiding van kennis over luchtvaartveiligheid om politieke beslissingen beter te ondersteunen. In deze context werd onlangs het Belgisch Programma voor de Veiligheid van de Luchtvaart herzien.

Dit strategisch document is een verplicht element van ICAO Annex 19 en Verordening (EU) 2018/1139 en beschrijft duidelijk hoe de Belgische Staat de elementen met betrekking tot veiligheidsbeheer toepast.

-De update van 2022 van het Belgisch Plan voor de Veiligheid van de Luchtvaart (BPAS) is ook gepubliceerd op de website van de Federale Overheidsdienst Mobiliteit en Vervoer. Het BPAS bevat globale en nationale initiatieven om veiligheidsrisico's aan te pakken. Deze risico's worden beperkt door regelgevende maatregelen, bevordering van de veiligheid of toezichtsactiviteiten. Het plan speelt een belangrijke rol bij het prioriteren van deze initiatieven om te garanderen dat de veiligheid van de luchtvaart op Europees en nationaal niveau behouden blijft en voortdurend wordt verbeterd.

Justitie

Hervorming penitentiaire gezondheidszorg - De penitentiaire gezondheidszorg moet geënt zijn op de reguliere gezondheidszorg en dit vereist een nauwe samenwerking met de deelstaten. De bevoegdheden op het vlak van gezondheidszorg zijn immers verdeeld over de federale overheid en de deelstaten. Een heldere, transparante, proactieve afstemming van het beleid tussen de federale overheid en de deelstaten in de interministeriële conferentie is dus, in het belang van gedetineerden met een zorgnood en hun zorgverleners, noodzakelijk.

Elke gedetineerde heeft recht op een gelijkwaardige zorgverlening.

Regeling van:

- Eerstelijnszorg
- Gespecialiseerde somatische zorg
- Gespecialiseerde geestelijke zorg
- Tandzorg
- Geneesmiddelenbeleid en distributie in de gevangenis
- Aansturing
- Financieringsmodel (RIZIV-verzekerbaarheid en DIMONA)

Extern

Om bij te dragen tot noodoplossingen op korte termijn voor de COVID-19-pandemie heeft België bijgedragen tot COVAX, voor een billijke toegang tot vaccins voor landen met een laag of gemiddeld inkomen. De Belgische regering heeft zich ook geëngageerd om vaccindoses door te sturen naar landen waar er een tekort is aan vaccins, en bij te dragen aan inspanningen op het vlak van logistiek en medische uitrusting.

Daarnaast draagt België bij aan de reactie van de internationale financiële instellingen op COVID-19 en is het een van de hoofdrolspelers in verschillende Team Europe Initiatives (TEI's) van de EU op gezondheidsgebied. Zo voorziet het TEI MAV+ in de overdracht van technologie en de ontwikkeling van expertise voor de productie van vaccins en andere kwaliteitsvolle medische producten in Afrika. Daartoe versterkt België samen met zijn Europese partners (Duitsland, Frankrijk en de Europese Unie) de institutionele capaciteit van de Afrikaanse landen voor lokale productie door het regionale regelgevende kader via de Wereldgezondheidsorganisatie (WGO) te verbeteren en door de deskundigheid van de betrokken nationale (volksgezondheidsinstellingen, ministeries van volksgezondheid) en regionale actoren te ontwikkelen.

België focust op de toegankelijkheid van de basisgezondheidszorg in de partnerlanden, waarbij de doelstelling van universele toegang centraal staat in de partnerschappen. Daarnaast blijven het recht op gezondheid, inclusief seksuele en reproductieve gezondheid, en de versterking van gezondheidssystemen een prioriteit voor onze niet-gouvernementele partners, de civiele maatschappij en academische actoren. België steunt humanitaire partners bij het versterken van beschermingsmechanismen die gekoppeld zijn aan de toegang tot seksuele en reproductieve gezondheidszorg, inclusief gendergerelateerd geweld, voor kwetsbare bevolkingsgroepen.

SDG 4

Extern

Onderwijs is een prioriteit onder de Belgische Wet op de Ontwikkelingssamenwerking, en dit omvat in het bijzonder beroepsopleiding. Op het vlak van overheidssamenwerking vertaalt dit zich bijvoorbeeld in acties om de toegang van meisjes tot kwaliteitsonderwijs te verbeteren, steun voor basisonderwijs, projecten die jongeren via beroepsopleiding en technisch onderwijs begeleiden naar tewerkstelling en ondernemerschap, aandacht voor lerarenopleiding en niet te vergeten duurzame schoolrenovatie. Daarnaast richten veel niet-gouvernementele actoren die door de Belgische ontwikkelingssamenwerking worden gefinancierd zich ook op onderwijs, of het nu gaat om onderwijs, opleiding of universitaire samenwerking.

België zal participatieve acties blijven voeren op het gebied van onderwijs en kinderrechten, in het bijzonder via het Educaid-platform, dat onderwijsactoren van alle horizonten samenbrengt.

Daarnaast bevordert de financiering van het Kinderfonds van de Verenigde Naties

(UNICEF) en het Global Partnership for Education (GPE) onderwijs, leren, bescherming en respect voor de rechten van het kind. België steunt de Organisatie van de Verenigde Naties voor Hulpverlening aan Palestijnse Vluchtelingen in het Nabije Oosten (UNRWA) bij het onderwijs aan Palestijnse vluchtelingenkinderen in humanitaire crisissituaties.

SDG 5

Intern

Werkgelegenheid

De Richtlijn (EU) 2019/1158 bevat minimumvoorschriften ter bevordering van de deelneming van vrouwen aan de arbeidsmarkt, de gelijke verdeling van de gezinstaken tussen vrouwen en mannen en de vermindering van de inkomens- en beloningsverschillen tussen vrouwen en mannen. Vrouwen met gezinsverantwoordelijkheden ondervinden immers vaak negatieve gevolgen voor hun werk, met name vanwege de rolverdeling tussen mannen en vrouwen en de moeilijkheid om werk en gezinsverplichtingen te combineren. Deze richtlijn omvat twee luiken: een arbeidsrechtelijk luik en een luik over discriminatie.

Concreet zijn de regels aangepast over het vaderschapsverlof, het ouderschapsverlof, het zorgverlof, het arbeidsverzuim wegens overmacht en de flexibele werkregelingen voor werknemers die ouder zijn of mantelzorger en aan de bepaling van de richtlijn die aan de uitoefening van die rechten een aantal beschermende maatregelen koppelt (ontslagbescherming en behoud van verworven rechten en rechten in wording).

In het federale regeerakkoord 2020 staat: "Er zullen bijkomende maatregelen worden genomen om de wet van 22 april 2012 ter bestrijding van de loonkloof tussen mannen en vrouwen doeltreffender te maken". Deze wet voorziet in de opname van gegevens over de evolutie van de loonkloof in het verslag van de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven.

Elk jaar brengt de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven een technisch verslag uit over de maximaal beschikbare marges voor loonkostenstijgingen.

Dit rapport wordt gebruikt als basis voor de onderhandelingen over het Interprofessioneel Akkoord, die om de twee jaar plaatsvinden.

Om de loonkloof zichtbaar te maken voor sociale onderhandelingen, bepaalt de wet dat in het jaar waarin de onderhandelingen over het interprofessioneel akkoord beginnen, d.w.z. in de even jaren, dit rapport ook een onderdeel zal bevatten over de evolutie van de loonkloof tussen mannen en vrouwen.

Daarnaast stelt het Instituut voor de Gelijkheid van Vrouwen en Mannen, in samenwerking met de Federale Overheidsdienst Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg, elk jaar een rapport op over de loonkloof.

Kanselarij van de Eerste Minister

De Kanselarij zet zich via haar Directoraat-generaal Externe Communicatie in om de communicatiestrategie van de federale overheid inclusiever te maken, ook op het vlak van gender. Hiertoe is een werkgroep onder leiding van de kanselarij opgericht en door CommNetKern belast met het opstellen van praktische aanbevelingen voor federale communicatoren.

In het kader van het Federaal Plan voor Duurzame Ontwikkeling (FPDO) heeft de Kanselarij zich er ook toe verbonden om via CommnNetKern een genderbewust extern communicatiebeleid te voeren dat beantwoordt aan aanbeveling CM/REC(2019)1 van de Raad van Europa over het voorkomen en bestrijden van seksisme.

Ten slotte heeft de eerste minister, in het kader van twee opeenvolgende federale actieplannen gewijd aan gendermainstreaming, zich ertoe verbonden om:

- de genderdimensie prioritair te integreren in het federale communicatiebeleid,
- en om een monitoring in te stellen van de aanwezigheid van vrouwen en mannen in de strategische organen van de leden van de federale regering - Deze actie werd uitgevoerd op de portaal-site Belgium.be in de rubrieken met betrekking tot de samenstelling van de strategische organen.

Instituut voor gelijkheid van vrouwen en mannen

De federale regering heeft haar blijvende inzet voor gendergelijkheid verder geconcretiseerd door hiervoor vanaf 2022 een bijkomend budget van ongeveer 5 miljoen EUR te voorzien. Hierdoor konden het federale regeringslid bevoegd voor gendergelijkheid en het Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen (hierna IGVM) hun acties verder zetten en versterken. Zo werden een steeds stijgend aantal slachtoffers van discriminatie rechtstreeks ondersteund en werd aan bijkomende beleidsondersteuning gedaan, o.a. via de opmaak van beleidsadviezen en de uitwerking van wetsontwerpen. Er werden er extra onderzoeks-, opleidings- en sensibiliseringsactiviteiten opgezet. Er werd ook ingezet op het ondersteunen van het middenveld. In 2020 en 2021 gaf het IGVM respectievelijk 1.035.426 euro en 681.905 euro financiering ter ondersteuning van verenigingen die actief zijn op het gebied van gendergelijkheid. In 2022 werd daarnaast nog de projectoproep 'Zo lang het nodig is!' voor meer 2 miljoen euro gelanceerd. Hieronder een kleine greep uit de vele acties die op federaal niveau uitgevoerd werden ter verwezenlijking van SDG 5:

- Op 31 maart 2022 werd in de Kamer van volksvertegenwoordigers een wet aangenomen die de discriminatietests beter uitvoerbaar moet maken. Deze tests beogen het vaststellen van discriminatie tijdens de aanwerving. Het IGVM publiceerde verschillende publicaties, zoals een folder over discriminatievrije toegang tot huisvesting voor vrouwen en mannen en twee publicaties over discriminatievrije toegang tot werk. (5.1)
- Op 20 november 2020 keurde de federale regering, op initiatief van de Staatssecretaris voor Gendergelijkheid, een federaal actieplan goed ter bestrijding van gendergerelateerd en huiselijk geweld naar aanleiding van de 2e golf van COVID-19. De federale regering heeft in januari 2021 1 miljoen euro uitgetrokken voor de ondersteuning van 27 opvanghuizen voor vrouwen die het slachtoffer zijn van geweld. In januari 2021 heeft de federale regering 1 miljoen euro uitgetrokken om 27 opvanghuizen voor vrouwelijke slachtoffers van geweld te ondersteunen. In 2021 werd het Nationaal Actieplan ter bestrijding van gendergerelateerd geweld (NAP) 2021-2025 goedgekeurd, dat 201 maatregelen omvat, inclusief de oprichting van een nationaal platform bestaande uit middenveldorganisaties dat een onafhankelijke opvolging mogelijk moet maken. De Zorgcentra na Seksueel Geweld, die een verbeterde en holistische zorg van slachtoffers van acuut seksueel geweld beogen werden verder uitgerold en uitgebreid. De zeven actieve centra ontvingen sinds hun opening al 6.085 slachtoffers, waarvan 1.662 in 2021.

- Als gevolg van de federale campagne 'Act Against Violence' uit 2021 van 1 miljoen euro werd het nummer 1712 voor slachtoffers of getuigen van partnergeweld meer dan dubbel zoveel keer gecontacteerd. In 2021 startte het IGVM met opleidingen voor magistraten over intrafamiliaal en seksueel geweld, waardoor meer dan 1800 magistraten werden bijgeschoold. In 2021 werden drie handleidingen met goede praktijken voor artsen en andere zorgverleners gepubliceerd rond de zorgverlening aan slachtoffers van partnergeweld, seksueel geweld en vrouwelijke genitale verminking (VGV). Ook werden er in 2018 twee meldcodes rond partnergeweld en VGV gepubliceerd die uitleg geven over de gevallen waarin de arts uitzonderlijk zelf melding kan maken van geweld ondanks het beroepsgeheim.

- België voert een mobiel antimisbruikalarmsysteem in dat bestaat uit een fysieke alarmknop die verbonden is met de smartphone en waarop vrouwen kunnen drukken als ze bedreigd worden door hun ex-partner. In 2017 voerde het IEFH de eerste nationale enquête uit bij 2.000 Belgische werknemers over de impact van geweld tussen partners op het werk. In maart 2021 start een grootschalig nationaal onderzoek naar de prevalentie van gendergerelateerd geweld, waarbij 7.200 mensen tussen 18 en 74 jaar in België zullen worden gevraagd naar hun ervaringen met gendergerelateerd geweld. De vierde prevalentiestudie van VGV bij vrouwen in België werd in 2021 gelanceerd om de problematiek van VGV beter te begrijpen om zo aangepaste acties te kunnen voorzien.

- Van 2019 tot 2021 coördineerde het IGVM het EU-project PARENTS@WORK om de bescherming te verbeteren en de discriminatie tegen te gaan van zwangere werknemers, moeders en vaders op de werkvloer. Dit leverde onder meer een opleiding voor arbeidsinspecteurs, conferenties en een gids met goede praktijken voor werkgevers. (5.4)

- In 2019 publiceerde het IGVM een studie over de vertegenwoordiging van vrouwen aan de top van het federaal openbaar ambt, inclusief actiepistes om de situatie te verbeteren. (5.5)

- Het IGVM schreef in 2022 zowel een nota rond de toegang tot anticonceptie alsook een advies rond endometriose. (5.6)

- In uitvoering van de Wet Gender mainstreaming, werd een Federaal Plan Gender mainstreaming (2020-2024) aangenomen. Dit beoogt de integratie van de genderdimensie in alle beleidslijnen en draagt bij aan zowel de verwezenlijking van zowel SDG 5, als de SDG's 1, 3, 4, 8, 10 en 16. Daarnaast werden onder andere ook opleidingen gender mainstreaming voorzien voor federale beleidscellen en administraties, werd een nieuwe handleiding en checklist rond gender en overheidsopdrachten gepubliceerd in 2018 ontwikkeld en werd de toepassing van gender budgeting door 14 federale overheidsdiensten geëvalueerd in 2020 en 2022. (5.c)

Financiën

Tussen 2017 en eind 2020 werkte de FOD Financiën aan verschillende initiatieven om diversiteit en inclusie in zijn administratie te bevorderen. De FOD heeft altijd willen werken rond verschillende diversiteitsthema's zoals leeftijd, handicap, geslacht, sociale uitsluiting en meer recent multiculturaliteit. Hier volgen enkele voorbeelden van evenementen, programma's of campagnes die in 2017, 2018, 2019, 2020 werden uitgevoerd:

- Handicap: aanpassing van werkplekken, ondersteuning van de afdeling welzijn, speciale smartphones, enz.

- Leef tijd: organisatie van informatiesessies (bijvoorbeeld over wetgeving) voor gepensioneerden, programma om kennis te vergroten en door te geven, bewustmaking van de intergenerationele context op het werk, enz.)
- Gender: project Boost Her, dat de factoren wil verminderen die vrouwen ervan weerhouden te solliciteren naar hogere functies, postercampagne om vaders aan te moedigen ouderschapsverlof op te nemen, bedrijftheater, enz.
- Sociale uitsluiting: benefits@work-programma, dat tot doel heeft sociale/financiële voordelen te bieden aan personeelsleden.

Begin 2021, na het regeerakkoord dat de aandacht vestigde op het belang van diversiteit en inclusie in bedrijven, en na de ondertekening van het charter door de minister van Ambtenarenzaken en alle voorzitters van de federale organisaties, introduceerde de FOD Financiën een Business Case "een inclusief HR-beleid bij de FOD Financiën", met als doel een inclusiever HR-beleid te creëren en diversiteit en inclusie deel te laten uitmaken van de cultuur van onze administratie.

Het project begon met een analysefase (interne cijfers, enquête, benchmarking), gevolgd door een reflectiefase (focusgroepen van medewerkers en werkgroepen van materiedeskundigen). Deze analyse- en reflectiefasen leidden tot het opstellen van een algemeen actieplan dat over vier jaar (2022-2025) wordt uitgerold.

Justitie

Transgender-gedetineerden - De populatie van gedetineerden vormt een weerspiegeling van de samenleving en omvat dus ook (LGBTQIA+ personen). Specifiek voor transgender-gedetineerden zijn er aanbevelingen uitgewerkt en wordt er een toolbox ontwikkeld. De organisatie sensibiliseert rond LGBTQIA+ en specifiek rond transgenderpersonen, onder andere via opleiding van medewerkers.

IDAHOT meets Justice - Het project IDAHOT bestaat onder meer uit de organisatie van een rondetafelgesprek LGBTQIA+ met medewerkers van de FOD Justitie met als doel: het beleid rond LGBTQIA+, opgesteld in navolging van de afgenomen inclusiescan, aftoetsen met de werkcontext; brainstormen over bijkomende acties; de projecten voor 2022 (uitwerking van een beleid rond (on)gewenst gedrag, opleiding rond LGBTQIA+ aan medewerkers die de LGBTQIA+ gemeenschap ondersteunen en de creatie van een LGBTQIA+ brochure) bespreken met de deelnemers.

Extern

Gendergelijkheid staat nu centraal in alle nieuwe instructies voor bilaterale samenwerking en SDG 5 wordt expliciet vermeld als een doelstelling waaraan we moeten bijdragen. In de partnerlanden van de Belgische ontwikkelingssamenwerking werden projecten gelanceerd rond transformatieve mannelijkheid, de strijd tegen gendergerelateerd geweld en de deelname van meisjes en vrouwen aan de digitalisering. België draagt ook bij tot de verwezenlijking van deze SDG via geormerkte en niet-geormerkte financiering voor UN Women en, in het bijzonder, voor het programma African Girls Can Code Initiative.

De Belgische samenwerking zoekt ook naar concrete en realistische manieren om vrouwenorganisaties op het terrein directer te financieren. De bevordering van seksuele en reproductieve gezondheid en rechten blijft ook een belangrijke bekommernis voor

België. Reproductieve gezondheid wordt als een prioriteit beschouwd in verschillende samenwerkingsportefeuilles van de overheid. Dit engagement wordt weerspiegeld in het Belgische partnerschap met UNFPA (niet-geormerkte en geormerkte financiering, met inbegrip van UNFPA Supplies en het programma ter bestrijding van vrouwelijke genitale verminking), in financiering binnen gouvernementele en niet-gouvernementele samenwerkingsprogramma's, alsook in de actieve betrokkenheid van België bij de She Decides-beweging en Belgische standpunten in Europese en internationale onderhandelingen en fora.

SDG 6

Extern

Van 2019 tot 2020 financierde de Belgische Ontwikkelingssamenwerking, via academische samenwerking, het Water Nexus project. Het algemene doel van het project was om het Belgische beleid voor ontwikkelingssamenwerking te ondersteunen bij het ontwerp en de uitvoering van een doeltreffende waterstrategie.

SDG 7

Intern

Volksgezondheid

EnergyWatchers - Verminder uw energierekening en CO₂-uitstoot.

EnergyWatchers is een site die via een schat aan praktische adviezen en rekenmodules burgers/consumenten een schat aan informatie biedt om hun energieverbruik en CO₂-uitstoot te verminderen.

De site omvat verschillende thema's waarvoor ze een schat aan informatie en advies aanbiedt (groene energie, huisvesting, elektro, reizen en consumptie in het algemeen). Initiatief van de FOD Volksgezondheid, DGEM, Dienst Klimaat.

Extern

In een Europees kader draagt België bij tot de verwezenlijking van de energieveiligheid in België en Europa. Het Europese beleid over TEN-E draagt bij tot de verwezenlijking van een Europese energie-infrastructuur, die ook nodig is voor de energietransitie waar de *Europese Green Deal* naar toe werkt. België is ook lid van het *International Energy Agency* (IEA). Vanuit de multilaterale fondsen die we steunen, zoals het *Green Climate Fund*, worden ook duurzame energieprojecten gelanceerd.

SDG 8

Intern

Mobiliteit

België helpt het concurrentievermogen van de Belgische bedrijven te versterken en sociale dumping ten gevolge van internationale, Europese of lokale regelgeving tegen te gaan. Het gaat onder meer om de voorbereiding van de spoor-, maritieme en luchtvaartsector op de veranderingen ten gevolge van de Europese ontwikkelingen: 4e spoorwegpakket en openstelling van de markt, Europese

richtlijnen inzake staatssteun voor de maritieme sector, Sociale Agenda en Gemeenschappelijk Europees Luchtruim voor de luchtvaart, afsluiten van bilaterale akkoorden,

Defensie als moderne organisatie die bijdraagt aan de samenleving (SDG3, 4, 8 en 9)

Om toekomstige uitdagingen het hoofd te kunnen bieden zet defensie sterk in op het project the New Way of Working. Personeel is hierbij de prioriteit wat in de toekomst een hogere inzetbaarheid zal combineren met een grotere mate van mentaal welzijn. Defensie blijft ook haar rol als sociale lift spelen. Mensen uit alle lagen van de bevolking zijn welkom en krijgen kansen. Niet enkel op werk maar ook op vlak van scholing. Sinds 2022 loopt een project speciaal gericht op NEET-jongeren om ook de kansen op de arbeidsmarkt van deze groep te verhogen. Deze projecten worden de komende jaren verder uitgerold.

Werkgelegenheid

Wet van 5 maart 2017 betreffende haalbaar en werkbaar werk.

Op basis van een verslag van de Belgische deskundigengroep "Concurrentievermogen en Werkgelegenheid" en meer bepaald hoofdstuk 5 "Opleidingsinspanningen van de ondernemingen" dat in november 2015 werd opgesteld, heeft de regering er zich in 2017 toe verbonden om het recht van werknemers op opleiding te hervormen.

Opleiding wordt gezien als een drijvende kracht die werknemers in staat stelt hun baan te behouden en ook de mobiliteit op de arbeidsmarkt te vergroten. Opgeleide werknemers dragen ook bij tot de expansie van het bedrijf waar ze werken op het vlak van ontwikkeling, innovatie en nieuwe technologieën. Een geschoolde werknemer is een essentiële hulpbron voor de werkgever en vergroot zijn kansen op het vinden van een fatsoenlijke baan op de arbeidsmarkt.

De wet van 5 maart 2017 over haalbaar en beheersbaar werk voorzag in:

- een collectief recht op opleiding dat geleidelijk moest oplopen tot 5 dagen per jaar per voltijds equivalent ;
- de oprichting van een individuele opleidingsrekening waarop werknemers de voortgang van de gevolgde opleidingen kunnen zien;
- een aanvullend recht op opleiding van gemiddeld 2 dagen per werknemer (VTE) per jaar (wanneer het recht op opleiding niet op sectorniveau is geregeld of wanneer de werknemer geen individueel opleidingsbudget heeft).

Evaluatiecriteria

De werkgever zal verslag uitbrengen over de geleverde inspanningen in de rubriek betreffende informatie over opleiding in de sociale balans van de jaarrekening van de onderneming die wordt ingediend bij de bevoegde organisatie, d.w.z. de Nationale Bank van België.

Conclusies van bestaande evaluaties

Op 8 september 2022 vielen 2 044 031 van de in totaal 3 037 155 werknemers voor de jaren 2021-2022 onder een CAO inzake opleiding. Dit komt overeen met 67% van de beroepsbevolking, een stijging van 3% ten opzichte van de vorige periode (2019-2020).

Van de 2 044 031 werknemers hebben 725 571 5 opleidingsdagen in het kader van een bestaande of een in de periode 2021-2022 afgesloten CAO. Dit vertegenwoordigt 23% van de werknemers voor wie het groeitraject al is bereikt. Er moet ook worden opgemerkt dat van de 2.044.031 werknemers die onder een CAO over opleiding vallen, 670.143 werknemers een (of meer) individuele opleidingsdag hebben naast de collectieve opleidingsdagen die zijn toegekend op basis van de wet van 5 maart 2017. Dit vertegenwoordigt 32% van de werknemers die aanspraak kunnen maken op een individueel recht op opleiding naast het collectieve recht.

Volksgezondheid

Herintegratie van langdurig zieken - Op 1 oktober treedt een nieuw KB in werking (Het koninklijk besluit van 21 augustus 2022([externe link](#)) tot wijziging van het koninklijk besluit van 19 november 1998) waarin Medex een nieuwe re-integratieopdracht toevertrouwd heeft gekregen. De opdracht is om de re-integratie van personeelsleden die afwezig zijn wegens ziekte en van personen met een handicap te bevorderen. De verminderde prestaties wegens medische redenen zijn ook aangepast om een beter antwoord te bieden op actuele problemen. Ons medisch team moet zieke ambtenaren in de procedure van re-integratie begeleiden teneinde de arbeidsongeschiktheid te verantwoorden en indien nodig een onnodige medische controle blokkeren.

Economie

Door haar aandacht voor alle vormen van ondernemerschap en "think small first", door haar steun aan de ambachtelijke sector (erkenning, digitalisering en geolokalisatie), door haar sensibilisering van de kmo's voor cyberveiligheid en de kringloopeconomie, door haar verdediging van evenwichtige handelsrelaties op de goederen- en dienstenmarkt, en meer bepaald in de agrovoedingssector, wil de Belgische federale regering actief bijdragen tot de verhoging van de tewerkstellingsgraad, meer bepaald via ondernemerschap, micro-ondernemingen en kmo's ; om hen te begeleiden naar een duurzame economische groei met respect voor de natuurlijke rijkdommen. (Draagt bij tot SDG-doel 8.3)

Financiën

Van de belangrijkste maatregelen op het gebied van vennootschapsbelasting die de groei, innovatie en/of groei van micro-, kleine en middelgrote ondernemingen bevorderen, is de belangrijkste de geleidelijke uitvoering van de hervorming van de vennootschapsbelasting, waaronder de verlaging van de nominale vennootschapsbelastingtarieven (in twee fasen, namelijk de belastingjaren 2019 en 2021), de verlaging en daaropvolgende afschaffing van de aanvullende crisisbijdrage en de invoering van enkele aanvullende belastingprikkelers. Deze maatregelen worden hieronder nader toegelicht.

In 2018 werd het nominale basistarief van de vennootschapsbelasting verlaagd van 33% naar 29%. Het tarief is momenteel vastgesteld op 25%. Bedrijven die volgens artikel 15 van het Wetboek van Vennootschappen en Verenigingen als kmo's worden gekwalificeerd, genieten een tarief van 20% voor de eerste 100.000 euro.

De aanvullende crisisbijdrage is geleidelijk verlaagd en wordt vanaf belastingjaar 2021 afgeschaft.

Om kleine opkomende bedrijven te helpen, is de fiscale stimulans die oorspronkelijk bedoeld was voor kleine opkomende bedrijven (tax shelter start-up) uitgebreid naar opkomende

bedrijven (tax shelter scale-up). Burgers die in deze bedrijven investeren, krijgen onder bepaalde voorwaarden een belastingkrediet van 25% van het geïnvesteerde bedrag.

Aan de andere kant zijn er, naast de maatregelen in verband met de hervorming van de vennootschapsbelasting, enkele tijdelijke maatregelen genomen in de context van de Covid-crisis om kmo's te ondersteunen. In het bijzonder is het tarief van de gewone investeringsaftrek voor deze kmo's tijdelijk verhoogd tot 25%, voor investeringen tussen 12 maart 2020 en 31 december 2022.

Sociale zekerheid

In mei 2021 heeft de Belgische regering een actieplan voor toegankelijke sociale bescherming opgesteld en ingediend bij de Europese Commissie. Het document beschrijft de politieke doelstellingen van België op dit vlak en geeft een kort overzicht van de geplande maatregelen, die de vertaling zijn van het regeerakkoord. De FOD Sociale Zekerheid is verantwoordelijk voor het uitwerken van de opvolging van de maatregelen die het bevat. Bij de verdere uitvoering van de maatregelen uit dit actieplan wordt ook veel belang gehecht aan sociaal overleg en zal voor een groot aantal maatregelen een constructieve dialoog met de sociale partners prioritair zijn.

Het plan bevat een aantal maatregelen, waarvan sommige bedoeld zijn om bepaalde statussen te evalueren en te verbeteren om de toegang tot sociale bescherming te verbeteren (formeel, effectief, adequaat en transparant). Hier volgen er enkele.

- Hervorming van het statuut van kunstenaars:

Deze hervorming in twee fasen is bedoeld om het statuut te moderniseren in overeenstemming met de hedendaagse professionele artistieke praktijk en is zeer participatief bedoeld. De hervorming volgt op 128 voorstellen van 440 deelnemers aan het participatieve platform "Werken in de Kunst" en 19 bijeenkomsten van de technische werkgroep van experts. De hervorming is gericht op het vereenvoudigen van structuren, digitaliseren en automatiseren van processen om de administratieve last te verminderen en de veiligheid te vergroten.

- Een studie uitvoeren over nieuwe vormen van samenwonen en sociale bescherming. De FOD Sociale Zekerheid coördineert een studie over de impact van het wettelijk statuut van "samenwonende" op nieuwe samenlevingsvormen.

- Verbetering van de leef- en werkomstandigheden van sekswerkers.

- Goede werkomstandigheden en een betere sociale bescherming bieden aan mensen die structureel actief zijn in de platformeconomie. Daartoe werd op 29 september 2022 een wetsvoorstel goedgekeurd door het parlement. Het introduceert in de wet op de aard van de arbeidsrelaties een weerlegbaar vermoeden van loondienst voor werknemers die hun diensten aanbieden via een platform, op voorwaarde dat ze voldoen aan criteria die grotendeels geïnspireerd zijn op de voorgestelde richtlijn ter verbetering van de arbeidsvoorwaarden in de context van werk via een platform. Deze wet voert ook een verplichte verzekering in die moet worden afgesloten door de platformexploitant om zelfstandigen te dekken tegen ongevallen op de werkplek.

Extern

- Met de Belgische Ontwikkelingsbank (BIO) is een actieplan overeengekomen om meer nadruk te leggen op ontwikkelingsrendement. Belgische investeringen in bedrijven in

ontwikkelingslanden moeten een positieve impact hebben op de mensen die er werken en uitgevoerd worden met respect voor het milieu.

- Met betrekking tot waardig werk: (1) Gemeenschappelijk Strategisch Kader (CSF) Fatsoenlijk Werk afgesloten met niet-gouvernementele partners in 2021; (2) Ontwikkeling van een innovatieve thematische portefeuille voor fatsoenlijk werk in Centraal-Afrika uitgevoerd door Enabel.

SDG 9

Intern

Mobiliteit

-door de cel Duurzame Ontwikkeling van de Federale Overheidsdienst Mobiliteit en Vervoer (CDD):

De CDD is verantwoordelijk voor het sturen van de werking en het beleid van onze FOD in een duurzame richting. Deze cel is ook verantwoordelijk voor de communicatie en sensibilisering van alle medewerkers en externe stakeholders. De missies van de cel Duurzame ontwikkeling draaien rond mobiliteit, de 3 pijlers van duurzame ontwikkeling: sociaal, ecologisch en economisch, en het sensibiliseren van het personeel voor actuele sociale kwesties. Er moet ook worden opgemerkt dat in 2018 een "SDG-evaluatie mobiliteit schoon" werd uitgevoerd.

De CDD is ook verantwoordelijk voor de interne coördinatie en opvolging van de verschillende federale plannen (duurzame ontwikkeling, gendermainstreaming, handicap en armoedebestrijding) op het vlak van mobiliteit.

Een goede praktijk ten slotte is de gelijktijdige organisatie van de "Week van de Mobiliteit en Duurzame Ontwikkeling" sinds 3 jaar.

Door het directoraat-generaal Duurzame mobiliteit en spoorwegbeleid (DG PMDF):

- Om de modal shift naar actieve verplaatsingswijzen aan te moedigen, draagt het DG PMDF in het bijzonder bij tot de opvolging van het federale actieplan ter bevordering van de fiets 2021-2024 "Fietser zijn", goedgekeurd door de Ministerraad op 24 september 2021.

-Het "NAP" (Nationaal Toegangspunt): DG PMDF is, in samenwerking met de regionale vervoersadministraties, verantwoordelijk voor een nationaal toegangspunt voor multimodale reisinformatiediensten. Het Belgische Nationale Toegangspunt centraliseert alle beschikbare datasets over personenvervoer in België. Dit omvat zowel geregeld vervoer (zoals treinen, bussen en trams) en vervoer op aanvraag (zoals pendelbussen, taxi's, deelfietsen en autodelen), als persoonlijk vervoer (eigen auto's, eigen fietsen, te voet, enz.).

Een studie om een methodologie te definiëren voor de beoordeling van de milieu-impact van spoorwegprojecten. De studie "Reduction of pollutant emissions from the transport sector linked to rail investments" uitgevoerd door Stratec werd afgerond in juni 2021. Het doel van de studie was een methodologie te ontwikkelen voor de beoordeling van de impact van spoorwegprojecten op de CO₂-uitstoot. Het eindrapport werd in augustus 2021 ontvangen.

-Rail Vision 2040 is een gezamenlijke inspanning van de teams van DG Duurzame mobiliteit en Spoorwegbeleid, in nauwe samenwerking met politici,

spoorwegondernemingen en het maatschappelijk middenveld. Het doel is om de toekomst voor te bereiden en een kader te bieden voor het spoorwegbeleid dat de komende 20 jaar moet worden gevoerd om de invoering van een mobiliteit met een aanzienlijk lagere CO₂-uitstoot te definiëren en te bevorderen, in overeenstemming met de internationale, nationale en regionale doelstellingen.

Tegelijk wil de FOD ook de weerslag van de modal shift (meer bepaald zoals voorzien in de Visie) op het energieverbruik en de klimaatimpact van de toekomstige ontwikkeling van het vervoer in België bestuderen en trachten te objectiveren.

Door het Directoraat-generaal Wegvervoer en Verkeersveiligheid (DG TRSR):

Het DG TRSR draagt in het bijzonder bij tot de beperking van de impact van de verschillende transportmodi op het milieu, gezien de schadelijke effecten op het vlak van vervuiling. Lichte voertuigen (auto's en bestelwagens) worden nu onderworpen aan de WLTP-test (laboratoriumtest) en RDE-test (test onder reële rijomstandigheden) om de uitstoot van luchtverontreinigende stoffen en CO₂ beter te kunnen berekenen, evenals het brandstofverbruik, de elektrische actieradius van lichte voertuigen en de uitstoot van verontreinigende stoffen zoals fijne deeltjes (PN) en stikstofoxiden (NO_x). De Euro 6d-norm geldt vanaf 1/01/2021 voor de lichtste auto's en lichte bedrijfsvoertuigen (referentiemassa < 1.305 kg) en vanaf 1/01/2022 voor lichte bedrijfsvoertuigen (referentiemassa > 1.305 kg). DG TRSR is actief betrokken bij de onderhandelingen over het voorstel voor een verordening tot herziening van de CO₂-emissienormen voor nieuwe personenauto's en lichte bedrijfsvoertuigen (bestelwagens) en verdedigt ambitieuze standpunten, waaronder de wens om een vroege uitfaseringsdatum vast te stellen voor voertuigen met verbrandingsmotoren. Dit zal ook het geval zijn bij de komende onderhandelingen over de herziening van de CO₂-emissienormen voor zware bedrijfsvoertuigen en de emissienormen voor luchtverontreinigende stoffen (Euronormen).

-DG TRSR blijft ook werken aan de digitalisering van zijn diensten. In een omgeving waar ongeveer 99% van de grensoverschrijdende transporten in de EU op de een of andere manier 'papieren' documenten met zich meebrengt en waar de prognoses wijzen op een toename van 51% van het goederenvervoer in de EU tussen 2015 en 2050, zijn de projecten e-PV en e-CMR bedoeld om papieren rapporten en vrachtbrieven te vervangen door digitale versies. Ter illustratie: in 2021 zullen 703.573 vrachtbrieven (een verplicht document dat de organisatie van het goederenvervoer door een onderneming regelt, van de lading tot de levering, en dat dient als referentie voor de controle van de rust- en rijtijden, de tachograaf, de verplichting om een vervoersvergunning te hebben, de btw, enz.

Wat de rijbewijzen betreft, zal het project voor het online rijbewijs, dat in de herfst van 2022 operationeel moet zijn, ervoor zorgen dat de burgers zich nog maar één keer in plaats van twee keer naar de gemeente hoeven te begeven.

Justitie

Just-on-web - De beleidsverklaring van de minister van Justitie van 04 november 2020, verwijst naar de noodzaak van een sneller, moderner en digitaal justitie. Er wordt gesteld om een uniek portaal te ontwikkelen voor justitie, om burgers en bedrijven één duidelijk aanspreekpunt te bieden voor alle interacties met Justitie: Just-on-web, naar het voorbeeld van Tax-on-web.

Volgende online applicaties zijn vandaag reeds beschikbaar via een link op de pagina:

- Verkeersboetes online (het consulteren en online afhandelen van de verkeersovertreding)
- E-Deposit (het neerleggen van documenten voor burgers, ondernemingen en advocaten)
- Aansluiting lokale besturen op Centraal Strafregister (Applicatie voor de lokale besturen om een uittreksel uit het strafregister voor burgers af te leveren).
- Nationaal register en gerechtskosten (overzichtspagina met informatie)

Extern

België financiert het Extractive Industries Transparency Initiative (EITI) om de mijnbouwsector duurzamer te maken en ervoor te zorgen dat mijnbouwinkomsten ten goede komen aan de lokale gemeenschap.

Sinds 2018 heeft het Beyond Chocolate-initiatief, gefinancierd door de Belgische ontwikkelingssamenwerking, als doel de cacaosector in België volledig te verduurzamen. Er is een nieuw partnerschap getekend met de organisatie The Shift. Op basis van haar programma zal The Shift concreet meer bedrijven betrekken bij een duurzaam toeleveringsproces, met een focus op KMO's.

SDG 10

Intern

Werkgelegenheid

1. Het Belgisch Nationaal Plan voor Herstel en Veerkracht voorziet in een "wetenschappelijke monitoring" van diversiteit en discriminatie op de arbeidsmarkt op sectoraal niveau. Hoofdstuk 11 van het wetsontwerp van 7 juli 2022 houdende diverse bepalingen inzake arbeid voorziet in een nauwe betrokkenheid van de sectoren bij deze monitoring via gemengde commissies en subcommissies.

Het wetsontwerp voorziet in de oprichting van een Diversiteitsdienst binnen de Federale Overheidsdienst Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg, die belast zal worden met het opstellen van "sectorale fiches", d.w.z. voor elke activiteitssector waarvoor de bovenvermelde paritaire comités en subcomités bevoegd zijn.

Deze fiches zullen betrekking hebben op de structuur van de werkgelegenheid en de arbeidsmarkt, en zullen de diversiteitskwestie analyseren op basis van de criteria die beschermd worden door de wet van 30 juli 1981 tot bestrijding van bepaalde daden van racisme of vreemdelingenhaat, door de wet van 10 mei 2007 betreffende de strijd tegen discriminatie tussen vrouwen en mannen en door de wet van 10 mei 2007 betreffende de strijd tegen bepaalde vormen van discriminatie. De sectorfiches zullen gebaseerd zijn op gegevens uit verschillende bronnen, waaronder de Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid.

Op basis van deze fiches zullen de sectoren rapporten opstellen en "actieplannen" implementeren met als doel de oorzaken van discriminatie weg te werken.

2. In 2018 lanceerden de federale regering en de gefedereerde entiteiten een nieuw interfederaal actieplan tegen discriminatie van en geweld tegen holebi's met het oog op het voorkomen en bestrijden van discriminatie van en geweld tegen mensen omwille van hun seksuele geaardheid, genderidentiteit, genderexpressie of intersekse/DSD-status.

De Minister van Tewerkstelling heeft de sectoren gevraagd om charters op te stellen om discriminatie te voorkomen en te bestrijden. Er werd ook gevraagd om acties tegen homofobie en transfoobie geweld expliciet te vermelden in deze charters.

a) Met betrekking tot "Monitoring diversity in sectors of activity and companies": aan de sectoren zal worden gevraagd om verslagen en actieplannen op te stellen om bronnen van discriminatie te elimineren wanneer de nieuwe regelgeving van kracht wordt.

b) Met betrekking tot het "Interfederaal actieplan tegen discriminatie van en geweld tegen LGBTI-persoon": opstellen van charters in hun sector om discriminatie te voorkomen en te bestrijden.

Tegen september 2020 hadden 17 paritaire comités zich ertoe verbonden om handvesten op dit gebied in te voeren. Deze 17 comités bestrijken ongeveer 20% van de werknemers in de privésector.

Maatschappelijke integratie

Digilab

Oprichting van een departement van vijf personen binnen de FOD voor het beheer van jaarlijkse projectoproepen gericht aan de OCMW's en andere sociale actoren met het oog op de bevordering van de digitale inclusie van kwetsbare personen en het wegwerken van ongelijkheden op het vlak van digitale vaardigheden of het gebruik van essentiële digitale diensten. Oprichting van een federaal incubatiefonds van 30 miljoen euro om deze projectoproepen te financieren. Doelgroep: mensen die in armoede leven, mensen met een handicap, mensen die ver van de arbeidsmarkt staan (NEET), maar ook alle mensen van wie de digitale vaardigheden in het algemeen verbeterd moeten worden (vrouwen, jongeren, ouderen, enz.). Het opzetten van een interfederaal multistakeholderplatform en het organiseren van de uitwisseling van praktijken tussen spelers in het veld (betrokken SDG's: 4, 5, 8, 9, 10 en 16).

Digitale inclusie van kwetsbare personen, door :

- 1) het wegwerken van ongelijkheden op het gebied van digitale vaardigheden of digitale geletterdheid
- 2) het wegnemen van ongelijkheden in het gebruik van essentiële digitale diensten

Het wegwerken van ongelijkheden in de toegang tot digitale technologieën en het internet kan deel uitmaken van de ondersteunde projecten, maar mag niet de hoofddoelstelling zijn.

Oprichting van een federaal incubatiefonds (30 miljoen euro) voor de financiering en ontwikkeling van duurzame oplossingen voor digitale inclusie, via jaarlijkse projectoproepen gericht aan de OCMW's en sociale actoren en beheerd door de nieuwe dienst Digilab van de POD Maatschappelijke Integratie.

Doelgroepen

Mensen die in armoede leven, mensen met een handicap, mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt (NEET), maar ook alle mensen van wie de digitale vaardigheden in het algemeen verbeterd moeten worden (vrouwen, jongeren, ouderen, enz.).

Digilab krijgt ook wetenschappelijke ondersteuning om de interviews te leiden en de impact van de geselecteerde projecten te analyseren om zo beleidsaanbevelingen te doen aan de federale regering over digitale inclusie.

Een interfederaal multistakeholderplatform brengt alle betrokken spelers samen: Digilab, de OCMW's, sociale actoren, lokale, regionale en federale overheden, de civiele maatschappij, NGO's, de privésector en bedrijven.

Volksgezondheid

Toegankelijkheid van de zorg: hervorming van de penitentiaire gezondheidszorg - De hervorming heeft tot doel bij te dragen tot een meer toegankelijke, kwaliteitsvolle zorg voor personen in detentie. Er wordt gestreefd naar een globaal en geïntegreerd zorgaanbod, dat zoveel mogelijk ingebed is in een breder gezondheidsbeleid en een beleid inzake zinvolle detentie.

Justitie

JustFromCell is een digitaal platform waarbij de gedetineerden toegang hebben tot een aantal applicaties van op hun cel. Op deze manier draagt dit project ook bij tot het bevorderen van de re-integratie van de gedetineerde in de maatschappij. Een dergelijk platform moet voorzien in een interface die een beveiligde en beperkte toegang biedt tot de diensten van de gevangenis en tot het internet, bijvoorbeeld om werk te zoeken, te solliciteren en online lessen te volgen.

Extern

Als onderdeel van het Addis Tax Initiative (ATI) zet België zich in voor de binnenlandse mobilisatie van middelen. Naast het feit dat DSM een aandachtspunt is geworden in bepaalde regeringsportefeuilles, heeft het engagement van België geleid tot meer samenwerking met het Internationaal Monetair Fonds (IMF) om het belastingbeleid in partnerlanden te versterken. Na de COVID-19-pandemie steunde de Belgische regering het Debt Service Suspension Initiative (DSSI).

De terugbetalingen aan ons land van de bilaterale schulden van 16 van de zwaarst getroffen landen tussen mei 2020 en eind 2021 werden uitgesteld. Als gevolg daarvan heeft België 38 miljoen euro schuldverlichting aangeboden. Bovendien steunt de regering ten volle de ontplooiing van het Common Framework for Debt Relief buiten de G20 ISSD. Na een breed consultatieproces met alle actoren werd door DGD een strategie migratie en ontwikkeling uitgewerkt en eind 2021 goedgekeurd. De strategie definieert op welke manier de opportuniteiten en uitdagingen gelinkt aan migratie, mobiliteit en gedwongen ontheemding binnen de ontwikkelingssamenwerking kunnen worden aangepakt en schrijft zich in de target 10.7 die ordelijke, veilige en verantwoordelijke migratie en mobiliteit wil faciliteren.

SDG 11

Intern

Mobiliteit

Door Beliris :

- Beliris helpt bij de uitvoering van de infrastructuurprojecten die in het samenwerkingsakkoord zijn vastgelegd, met name de projecten ter verbetering van de mobiliteit en het vervoer.

Deze ambitie wordt gerealiseerd via projecten zoals de autovrije Centrumlaan, de nieuwe metrolijn Noord, de Groene Promenade (een wandelpad van meer dan 60 km dat voetgangers en fietsers in staat stelt om het Brussels Hoofdstedelijk Gewest te doorkruisen) en het vélo-plus netwerk.

- Sinds 2018 introduceert Beliris nieuwe duurzaamheidsartikelen in al zijn nieuwe bestekken (studies en werken), op basis van generieke doelstellingen voor zijn werven. Deze worden geconsolideerd via ontmoetingen en uitwisselingen van ervaringen met Beliris-medewerkers en externe partijen uit de verschillende betrokken sectoren.

- Het gebruik van nieuwe bewustmakingsinstrumenten in het kader van onze projecten (bv. GRO, TOTEM, BXL-ENV-wegentools, enz.) maakt het ook mogelijk om de beoogde duurzame acties op te volgen.

- In het verleden werden updates van het wettelijk register verzorgd door de IFDD. Vanaf 2018 hebben 4 vrijwilligers van het EMAS-netwerk deze taak overgenomen. In 2021 werd het EMAS-netwerk overgenomen door de SPF BOSA en werd er afgesproken om vaker toezicht te houden. In 2022 zullen 6 vrijwilligers elke 2 maanden de wettelijke controle uitvoeren. Dit deel is onder controle.

Extern

België draagt indirect bij tot de verwezenlijking van deze SDG via zijn beleid van niet-geormerkte financiering voor het multilaterale systeem, financiering voor niet-gouvernementele actoren in het Belgische beleid voor ontwikkelingssamenwerking en de voordelen die worden gegenereerd door tussenkomsten in prioritaire gebieden.

SDG 12

Intern

Kanselarij van de eerste minister

In het kader van de FPDO heeft de Kanselarij zich ertoe verbonden de volgende acties uit te voeren:

- De circulaire van 16 mei 2014 over duurzame overheidsopdrachten herzien (Kanselarij leidt in samenwerking met SPF BOSA en IFDD) - aan de gang

- Een noodlijst opstellen van producten, diensten en werken die duurzame criteria/clausules moeten bevatten en waarvan de indicatoren van nabij zullen worden opgevolgd met het oog op de verbetering van het toekomstige duurzame aankoopbeleid (FIDO en SPF BOSA hebben de leiding, Kanselarij betrokken) - lopende

- De prioritaire acties onderzoeken die moeten worden uitgevoerd in het kader van gelijke kansen en overheidsopdrachten (Centre égalité femmes/hommes heeft de leiding, betrokken Kanselarij)

Het actieplan voor duurzame ontwikkeling (SDAP) van de Kanselarij (dat jaarlijks wordt goedgekeurd) bevat ook een aantal acties met betrekking tot de uitvoering van het beleid voor duurzame overheidsopdrachten en de bewustmaking van het personeel inzake duurzame ontwikkeling. Voor 2022 noteren we in het bijzonder de volgende actie van het Directoraat-Generaal Externe Communicatie: "Duurzaamheidsclausules worden systematisch opgenomen in de specificaties voor openbare aanbestedingsprocedures, in het bijzonder met betrekking tot afvalverwerking, catering, aspecten met betrekking tot mobiliteit of toegankelijkheid

voor personen met beperkte mobiliteit. Er wordt ook bijzondere aandacht besteed aan communicatie met doven en slechthorenden".

Volksgezondheid

Op federaal niveau voeren wij, in samenwerking met mijn collega bevoegd voor Economie en verschillende andere ministers, het Federaal actieplan Circulaire Economie uit. Dit plan draagt ook in belangrijke mate bij tot het bestrijden van klimaatverandering en biodiversiteitsverlies. Zoals aanbevolen door de OESO, de EU en vele terreinactoren, maken we werk van een verdieping van de synergiën met de gewesten, waarvoor met name een duidelijk mandaat werd bepaald voor het intra-Belgisch Platform Circulaire Economie in overleg met mijn regionale collega's.

Er wordt een studie uitgevoerd die de positieve en negatieve impact van circulaire diensten op het leefmilieu in kaart brengt. Op basis van deze studie kunnen we een wettelijk kader scheppen om circulaire diensten met een positieve impact te ondersteunen. Verder publiceren we een gids en bouwen we een digitaal kenniscentrum op voor ondernemingen die het bedrijfsmodel 'product as a service' willen opzetten.

Ten slotte de uitvoering, samen met ministers van Leefmilieu, Economie en KMO's, van het programma "België bouwt terug circulair" als onderdeel van het Belgisch Herstel- en Veerkrachtplan. Het belangrijkste doel van dit programma is om financiële steun te verlenen aan onderzoeks- en industriële ontwikkelingsprojecten van kmo's op het specifieke gebied van productontwerp en de vervanging van chemische stoffen, om in beide gevallen de circulariteit van producten te bevorderen. Hiertoe is in juni 2022 al een eerste projectoproep gelanceerd. Een tweede oproep zal begin 2023 worden gelanceerd. Om deze tweede oproep zo effectief mogelijk te richten, zal de komende maanden een marktanalyse worden uitgevoerd. Er zullen ook acties worden uitgevoerd die gericht zijn op spelers in het veld (bedrijven, onderzoekscentra, investeerders, enz.) om uitwisselingen aan te moedigen en prioriteiten tussen spelers in de sector op elkaar af te stemmen.

BiodiversiTree - Onze productie- en consumptiewijzen kunnen biodiversiteitvriendelijk worden. BiodiversiTree is een online tool waarmee bedrijven concrete actie kunnen ondernemen ten gunste van biodiversiteit via 4 actiegebieden: land, infrastructuur, aankoopbeleid en processen. De SPF zal fungeren als piloot en beheerder van de gebieden processen en aankoopbeleid van de tool en zal verantwoordelijk zijn voor de ontwikkeling ervan.

Het doel van de nationale BiodiversiTree-tool is de boodschap over te brengen dat overheden, bedrijven en burgers/consumenten een 'verantwoord bondgenootschap' sluiten als antwoord op de uitdagingen inzake biodiversiteit. Als piloot zal de FOD Gezondheid ervoor zorgen dat enerzijds ondernemers en burger-consumenten gemobiliseerd worden om een verschuiving op de markten naar producten en consumptie met meer respect voor biodiversiteit en ecosystemen aan te moedigen en anderzijds dat de boodschap van de "verantwoordelijke alliantie" (medeverantwoordelijkheid) van overheden, bedrijven en burger-consumenten overgebracht wordt tegenover de uitdagingen van het behoud van biodiversiteit.

Economie

Wat de zandwinning betreft, werkt het departement Plateau Continentaal aan 2 aspecten om te komen tot een duurzaam beheer en een efficiënt gebruik van de natuurlijke rijkdommen en om ervoor te zorgen dat het milieu niet langer wordt aangetast. Het eerste is de digitalisering van de registers, zodat zij, maar ook de kapiteins en concessiehouders, de aangiften

van zandwinning in real time digitaal kunnen registreren, controleren en valideren. Het tweede onderdeel is de aanpassing van het elektronische monitoringsysteem aan boord van zandwinningschepen om uitgebreidere, bijna-realttime monitoring van de winning te realiseren. (link met SDG 8, 12 en 14)

Op federaal niveau werd (in samenwerking met FOD Volksgezondheid) het project Belgium Builds Back Circular (BBBC) opgestart dat werkt rond het behalen van een meer circulaire economie. De verschillende acties en maatregelen binnen dit project dragen bij tot de verwezenlijking van verschillende SDG-targets, onder meer targets 8.4, 12.2, 12.5 en 12.8. Dit project draagt ook bij aan een positieve progressie van de indicator rond Binnenlands Materiaalverbruik. De doelstellingen binnen BBBC zijn drievoudig:

- De bevordering van een geïntegreerde aanpak van de circulaire economie in België, met bijzondere aandacht voor federale bevoegdheden voor de circulaire economie en de interface van federale bevoegdheden met lokale en regionale bevoegdheden;
- De financiering van industriële, dienstverlenende of toegepaste onderzoeksprojecten in verschillende gebieden van de circulaire economie: vervanging van gevaarlijke chemische stoffen en ecologisch ontwerp van producten;
- De bewustmaking en de voorlichting van KMO aan over de circulaire economie, door de ontwikkeling van : een zelfbeoordelingsinstrument, een website en een bewustmakingscampagne gedurende drie jaar.

Extern

Met steun van de Belgische ontwikkelingssamenwerking werd in 2018 het *Beyond Chocolate* opgericht, een multi-stakeholder samenwerking die de chocoladeproductie duurzamer wil maken en die zowel de Belgische chocoladesector en retail, als het maatschappelijk middenveld, investeerders, vakbonden en universiteiten omvat.

SDG 13

Intern

Defensie

De klimaatverandering resulteert in een hogere frequentie van extreem weer en natuurrampen, ook in België. In juli 2021 eisten overstromingen 41 dodelijke slachtoffers. In de reddings- en opruimoperatie die volgde op deze overstroming speelde Defensie een belangrijke rol. Hieruit werden de nodige lessen getrokken, dewelke samen met de analyse van de veiligheidsomgeving ertoe aangezet hebben om de komende jaren sterk te investeren in Defensie haar rampen- en crisisbeheersingscapaciteit.

Naast de rol van hulpverlener zal Defensie ook de impact van de klimaatverandering op haar operationele inzetbaarheid (adaptatie) en de impact van de eigen activiteiten van defensie op de klimaatverandering (mitigatie) de komende jaren aandacht geven evenredig aan het belang van deze problematiek. Dit geldt ook voor nieuwe bedreigingen en geopolitieke veranderingen, zoals migratie al dan niet ten gevolge van de klimaatcrisis.

Volksgezondheid

Op de Klimaatconferentie van de Verenigde Naties (COP26) in Glasgow in november 2021 heeft een groep van 50 landen, waaronder België, zich geëngageerd om

klimaatbestendige, koolstofarme gezondheidssystemen op te bouwen. Vijfenvestig van deze landen hebben zich er ook toe verbonden hun gezondheidssystemen om te vormen om ze duurzamer en koolstofarm te maken.

Het toekomstige 3de Nationale Actieplan voor Milieu en Gezondheid (NEHAP III), waaraan momenteel de laatste hand wordt gelegd, is het instrument dat de ministers van Volksgezondheid en Milieu zullen gebruiken om samen deze vele uitdagingen aan te gaan en al deze verbintenissen na te komen.

Daarom hebben mijn collega's en ik besloten om verschillende acties van het NEHAP III-plan toe te spitsen op de prioriteit van veerkracht, aanpassing en bestrijding van klimaatverandering in gezondheidszorgsystemen, met name door

- voortzetting van het werk van de werkgroep "Hoge hitte en ozonpieken" en de werkgroep over door vectoren overgedragen ziekten (bewakingssysteem voor exotische muggen en teken)
- via nieuwe projecten om de gezondheidszorg aan te passen aan de klimaatverandering en om de CO₂-uitstoot van de gezondheidszorg te verminderen, gedefinieerd en geïdentificeerd binnen twee nieuwe NEHAP-werkgroepen.

Aangezien er weinig informatie beschikbaar was over de gevolgen en de kwetsbaarheid van de gezondheidszorg op nationaal niveau, lanceerde de FOD Volksgezondheid een eerste prospectieve studie over de gevolgen (huidige en toekomstige) van de klimaatverandering op de gezondheidszorg in België.

Deze studie, een gezamenlijk initiatief op het vlak van milieu en gezondheid vanuit een OWOH-perspectief, is de eerste in een proces dat erop gericht is de maatregelen te identificeren die we zouden kunnen nemen om te evolueren naar een veerkrachtig gezondheidszorgsysteem. De resultaten zullen als input dienen voor het werk van de volgende NEHAP werkgroepen.

Bovendien is België op internationaal niveau actief betrokken bij de werkzaamheden van de Alliance for Transformative Action on Climate and Health, die werd opgericht door de WGO om op een gecoördineerde en collaboratieve manier samen te werken met alle ondertekenende landen.

Klimaatgovernancekader - Er werd een governancekader opgezet om de implementatie en evaluatie van het Federaal Klimaatbeleid 2021-2030 te garanderen. Dankzij dit kader worden de hele regering en de betrokken departementen gemobiliseerd om een ambitieus klimaatbeleid te voeren en de verbintenissen van de federale regering volledig na te komen. De eerste jaarlijkse evaluatiecyclus van de "routekaarten" van de betrokken ministers is afgerond met de publicatie van het eerste samenvattende verslag over de opvolging van de uitvoering van het federale klimaatbeleid 2021-2030, waaruit blijkt dat het federale beleid en de federale maatregelen op schema liggen en resultaten opleveren, ook al zijn er enkele vertragingen of belemmeringen bij de uitvoering vastgesteld. Deze routekaarten vormen de kern van de actie van de regering inzake klimaatbeleid en de basis waarop nieuwe initiatieven kunnen worden ontwikkeld.

MIJN 2050 - Hoewel we vooruitgang boeken met het uitvoeren van maatregelen op alle overheidsniveaus, blijft het essentieel om een maatschappelijk draagvlak te blijven ontwikkelen rond de klimaattransitie in ons land.

De scenario's voor klimaatneutraliteit in 2050 die ruim een jaar geleden aan het kabinet zijn gepresenteerd en in de Tweede Kamer zijn behandeld, vormen de basis voor een reeks

ontwikkelingen die in 2023 worden voortgezet. Het gaat daarbij niet alleen om sociaaleconomische analyses, maar ook om sensibilisering, met een belangrijke update van de tool "My2050" en het programma "klimaatcoaches" om het denken over klimaatneutraliteit te stimuleren, vooral in het secundair onderwijs.

Financiën

In de bredere context van duurzame financiering en in lijn met de toenemende inspanningen op EU-niveau om de financiering te heroriënteren naar de overgang naar een duurzame economie, heeft België steun ontvangen van de Europese Commissie voor een verkennende studie ter ondersteuning van de ontwikkeling van een Belgische strategie voor duurzame financiering. Het werk van de consultant om de Belgische federale overheid de belangrijkste elementen en instrumenten aan te reiken voor het opzetten van een Belgische Strategie voor Duurzame Financiën is bijna afgerond, ...

Wat duurzame financiering en de link met mensenrechten betreft, volgt de BE Taskforce Duurzame Financiering het werk van het European Sustainable Finance Platform over minimumwaarborgen. Het European Sustainable Finance Platform publiceerde zijn rapport in juli 2022. Zie

<https://webcast.ec.europa.eu/launch-of-the-reports-of-the-platform-on-sustainable-finance-on-usability-and-data-and-on-minimum-safeguards-20221011>

Dit rapport adviseert over de toepassing van minimumwaarborgen (LS) in relatie tot de Taxonomieverordening (TR1) artikelen 3 en 18. Het doet dit door a) de minimumwaarborgen te verankeren in bestaande EU-regelgeving, b) inhoudelijke onderwerpen te identificeren met betrekking tot de normen en standaarden waarnaar wordt verwezen in artikel 18 van de Taxonomieverordening en c) advies te geven over de naleving van de minimumwaarborgen. Bij het onderzoeken van de verbanden tussen de lidstaten en de EU-wetgeving richt het rapport zich op de bestaande Sustainable Finance Disclosure Regulation (SFDR), de aankomende Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD) en de aankomende Corporate Sustainability Due Diligence Directive (CSDD). Dit zijn de belangrijkste EU-verordeningen die verband houden met dit advies. EU-initiatieven op het gebied van belastingen, corruptie en eerlijke concurrentie worden in deze context ook bekeken.

Aan de hand van een analyse van de normen waarnaar wordt verwezen in artikel 18 van het TR (OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen, UNGP's, de acht verdragen inzake fundamentele beginselen en rechten op het werk en de internationale mensenrechtenwet), identificeert het rapport vier kernonderwerpen waarvoor naleving van minimumwaarborgen moet worden gedefinieerd. Dit zijn:

- Mensenrechten, waaronder de rechten van werknemers
- Omkoping/corruptie
- Belastingen
- Eerlijke concurrentie

Het advies over deze vier onderwerpen is afgestemd op de normen waarnaar wordt verwezen in artikel 18, evenals op de komende EU-regelgeving, die is gebaseerd op deze zelfde normen.

Aangezien de regelgeving inzake due diligence op het gebied van mensenrechten (CSDD) en duurzaamheidsverslaggeving (CSRD) nog niet is afgerond, blijft er enige onzekerheid bestaan over de tenuitvoerlegging ervan. In deze situatie bestaat de in dit verslag ontwikkelde

oplossing erin a) de vereisten voor naleving door de lidstaten te baseren op de internationale normen waarnaar wordt verwezen in artikel 18 - in het bijzonder op de zes stappen van de UNGP's/OESO-richtlijnen, b) te wijzen op toekomstige verordeningen en openbaarmakingsvereisten die voortbouwen op deze normen, c) onafhankelijke informatiebronnen te verschaffen over bepaalde aspecten van hun tenuitvoerlegging voor externe prestatiecontroles en d) mogelijke niet-naleving van de minimumwaarborgen te illustreren aan de hand van voorbeelden. Zodra de CSDD en CSRD zijn voltooid en er enige ervaring is opgedaan met de praktische uitvoering en gerechtelijke uitspraken, moet dit advies worden herzien op basis van de definitieve versie van de wetgeving en de uitvoering ervan.

In deze context volgt België van nabij het voorstel van de Commissie van 23 februari 2022 voor een richtlijn inzake Corporate Sustainability Due Diligence (CSDD). De besprekingen zijn nog aan de gang onder leiding van het Ministerie van Economie.

Justitie

Beleidsinitiatief ecocide - Er wordt gewerkt aan een voorontwerp van strafbaarstelling van ecocide. Deze bepalingen worden geïntegreerd in het nieuwe strafwetboek. We lopen daarbij als land voorop in Europa om het aanbrengen ernstige schade aan het milieu, die grootschalig of blijvend is, streng te bestraffen. De strafbaarstelling van ecocide kadert meer in het bijzonder in de context van de bestrijding van milieucriminaliteit met een internationale reikwijdte.

Er werd advies gevraagd om een referentiemagistraat aan te stellen voor misdrijven die specifiek zijn voor het milieurecht, alsook een in deze materie gespecialiseerde rechter die de milieuzaken zou kunnen behandelen die door het parket worden aangebracht. Een expertisenetwerk milieumagistraten komt ook halfjaarlijks samen met vertegenwoordigers van de politie om de lijnen rond milieuhandhaving verder uit te zetten en de aanpak te uniformiseren. Met het wettelijk kader willen we de klimaatverandering cultureel en maatschappelijk inbedden en zo instrumenten te creëren om de strijd aan te gaan met "ecocide".

Bouw van een nieuw gevangenis in Haren - Duurzaamheid en energievriendelijkheid staan voorop bij de nieuwbouw projecten voor gevangenissen in het land. Zo gaat het koelen en verwarmen in de gevangenis van Haren via een BEO-veld, zijn er 140-tal zonnepanelen voorzien; wordt het regenwater en grijswater teruggewonnen en gezuiverd. De inspanningen werden beoordeeld en het gevangenisdorp komt in aanmerking voor een "BREEAM Very Good"-certificatie. Dit illustreert het duurzame karakter van de gevangenis in Haren.

Extern

De Belgische regering heeft beslist om de internationale klimaatfinanciering van de federale overheid tijdens deze zittingsperiode met minstens 70% te verhogen. Dit is een nooit gezien financieringsniveau en vooral een prioriteit als we het Akkoord van Parijs willen naleven. Om deze inspanningen op het terrein te versterken, werd een tweede thematische portefeuille gelanceerd die focust op het milieu en het klimaat in de Sahelregio. Enabel en BIO, respectievelijk het Belgische ontwikkelingsagentschap en de Belgische bank, zetten zich actief in voor deze doelstelling, bijvoorbeeld door bij te dragen aan de Grote Groene Muur of door wereldwijd te investeren in hernieuwbare energie.

Daarnaast werd met de niet-gouvernementele partners van de Belgische ontwikkelingssamenwerking een thematisch Gemeenschappelijk Strategisch Kader

(GSK) overeengekomen dat focust op klimaat en milieu. Ook met multilaterale partners worden inspanningen geleverd. België draagt bij tot drie van de belangrijkste multilaterale klimaatfondsen: het Wereldmilieufonds, het Groene Klimaatfonds en het Fonds voor de Minst Ontwikkelde Landen. Terreinervaring in onze partnerlanden (o.a. Mozambique) leert dat er grote uitdagingen blijven op het vlak van (1) datacollectie (financiële gegevens i.v.m. loss & damage) en (2) versterking van lokale overheden om toegang te krijgen tot klimaatfinanciering. Als humanitaire speler komt België ook tussen om bevolkingsgroepen te helpen die getroffen worden door crisissen als gevolg van de klimaatverandering.

SDG 14

Intern

Mobiliteit

DG Scheepvaart :

Tijdens de COVID-19 pandemie hebben zeevarenden het zwaar te verduren gekregen. Zeevarenden hebben een essentiële rol gespeeld in het draaiend houden van de wereldeconomie en het DGS heeft er dan ook voor gezorgd dat zeevarenden erkend werden als “key workers”. Zo werden zeevarenden prioritair gevaccineerd en werd nauwlettend toegezien op de naleving van het internationaal Maritiem Arbeidsverdrag. Ook vandaag blijft het DGS zich inzetten voor het welzijn van de zeevarenden en zijn de voorbereidingen gestart voor een internationaal evenement rond dit thema, waarbij ook de nodige aandacht zal gaan naar vrouwen in de maritieme sector. Verder werd de volledige wetgeving van het DGS genderinclusief gemaakt.

Op 1 januari 2020 kwamen verstrengde vereisten in voege voor het zwavelgehalte in scheepsbrandstoffen. Door SOx metingen op de Noordzee met een sniffervliegtuig en door de invoering van administratieve boetes kon het DGS nauw toezien op de naleving van deze strengere zwavelnormen. Een alternatieve manier om toch op hoogzwavelige brandstof te kunnen varen en tegelijkertijd te voldoen aan de strengere zwavelnorm, is de installatie van een zogenoemde scrubber, waarbij de uitlaatgassen een wassing ondergaan. Echter komen deze waswaters veelal in zee terecht en leiden zo tot een toename van de waterverontreiniging. Om dit ook op internationaal niveau aan te kaarten, gaf het DGS in 2020 dan ook opdracht tot het uitvoeren van een studie over de nadelige impact van scrubber waswater op de waterverzuuring in de zuidelijke Noordzee.

Reeds meerdere jaren gaat de grootste aandacht aan de Europese en internationale onderhandelingstafel naar het terugdringen van de broeikasgassen. Het DGS werkte mee aan de vierde studie van de Internationale Maritieme Organisatie die de CO2 uitstoot van de scheepvaart in kaart bracht en die in 2020 gepubliceerd werd. Voor schepen die mogelijks niet geregulariseerd zullen worden binnen Europese of internationale context, liet het DGS in 2021 een studie uitvoeren die de mogelijke maatregelen en hun reductiepotentieel voor schepen kleiner dan 5000GT (incl. koopvaardij, visserij, pleziervaart) in kaart bracht. In partnerschap met de Belgische reders, zet het DGS zich ook in 2022 in om tot een snelle decarbonisatie van de sector te komen. Het DGS neemt daarbij de pilootrol op in Be4Move en CCIM context voor de Europese Fit for 55 onderhandelingen en in IMO context voor de revisie van de Initiële IMO broeikasgas strategie. Om dit laatste te kunnen doen met inclusieve deelname van de Small Island Developing States, die veelal het zwaarst getroffen worden door de klimaatcrisis, werkte het DGS mee aan de oprichting van een internationaal fonds. België heeft de laatste jaren ook heel actief meegewerkt aan de Clyde bank declaration. België heeft deze declaration dan ook ondertekend waardoor DGS deel is van de internationale coalitie die kan aantonen dat decarbonisatie in de maritieme sector wel degelijk mogelijk is. Een eerste project

waaraan DGS meewerkt is het oprichten van green shipping corridors, dit zijn maritieme routes tussen twee of meerdere havens, waarop emissievrije schepen ingezet worden.

In het kader van de modernisering van de scheepvaart werd in 2021 het nieuwe Belgische Scheepvaartwetboek gepubliceerd. Ook in 2022 wordt verder gewerkt op de daaruit voortvloeiende uitvoeringsbesluiten.

Om te kunnen inspelen op de vernieuwende technologieën die uiteindelijk tot de invoering van de autonome scheepvaart zullen leiden, creëerde het DGS in 2021 een regelgevend kader voor de registratie van onbemande vaartuigen.

Het DGS zet eveneens in op een verder doorgedreven digitalisering. In 2021 zijn de certificaten van koopvaardij schepen gedigitaliseerd en met de online applicaties Crewcert en Medicert worden de vaarbevoegdheids- en medische certificaten van zeevarenden aan boord van Belgische schepen gedigitaliseerd.

Extern

België is een drijvende kracht achter het *Blue Leaders Initiative*, dat landen verenigt in een oproep voor dringende actie om de oceaan te beschermen t.a.v. de klimaatcrisis, overbevissing, vervuiling, en andere dreigingen. De blue leaders engageren zich om de bescherming van tenminste 30% van de globale oceaan als een nieuwe internationale doelstelling voorop te stellen, alsook om een snel akkoord over een nieuw *High Seas Treaty* te bekomen, waarbij voorzien wordt in de oprichting van goed beschermde mariene gebieden.

SDG 15

Intern

Defensie

Defensie beschikt over meer dan 19.000 hectare aan waardevol natuurgebied die erkend zijn binnen het NATURA 2000-netwerk. Deze domeinen in Vlaanderen en Wallonië worden beheerd met partners als het Agentschap Natuur en Bos (ANB) en het Département de la Nature et des Forêts (DNF).

Deze unieke terreinen staan sinds 2018 niet enkel in de aandacht van de mens maar ook van wolven. Het is geen toeval dat het eerste wolvenpaar zich in een gebied met als kern de militaire domeinen van Leopoldsburg en Hechtel vestigden. Ook in de toekomst blijven wij inspanningen doen om de unieke waarde van onze oefenterreinen in ere te houden in samenwerking met de daartoe bevoegde gewestelijke diensten.

Volksgesondheid

Nationaal actieplan inzake prioritaire routes voor de onopzettelijke introductie en verspreiding van in de EU-lijst opgenomen invasieve uitheemse soorten in België

Biologische invasies zijn een wereldwijd probleem dat steeds meer erkend wordt als een prioriteit.

Er zijn een toenemend aantal invasieve vreemde soorten (IAS) die op het niveau van de Europese Unie worden beschouwd als een probleem voor de biodiversiteit en waarvoor de lidstaten actie moeten ondernemen. Tot nu toe zijn 41 plantensoorten en 47 diersoorten officieel verboden. Alle milieuministers willen de ontwikkeling van de gedragscodes uit het Nationaal Actieplan IAS meefinancieren. Op federaal niveau zal de milieu-inspectiedienst worden versterkt om te voldoen aan de federale verplichtingen inzake invoercontroles.

Het Nationaal Actieplan inzake prioritaire routes voor de onopzettelijke introductie en verspreiding van in de EU opgenomen invasieve uitheemse soorten in België | FOD Volksgezondheid (belgium.be) Het Nationaal Actieplan inzake invasieve uitheemse soorten (IAS) is vereist door de Europese Unie en werd goedgekeurd door de ministers van Leefmilieu op 23 juni 2022. Het voorziet in acties om de onbedoelde introductie en verspreiding van 53 prioritaire IAS te voorkomen. Het richt zich op drie gebieden

- bezit door particulieren/overheidsinstellingen
- recreatieve en professionele activiteiten in zoetwatermilieus
- transport van habitatmateriaal (bodem), kweeksubstraten en machines.

De acties omvatten maatregelen om:

- bewustmaking van het grote publiek
- toezicht op de handel in IAS,
- het regelgevingskader aan te passen,
- IAS-verontreinigen in potplanten op te sporen,
- de kennis van de risico's in de betrokken beroepssectoren (dierenwinkels en tuinbouw) te vergroten, met name door het opstellen van gedragscodes die door de federale overheid en de gewesten moeten worden medegefinancierd.

Het plan zal regelmatig moeten worden aangepast om rekening te houden met nieuwe lijsten van IAS die op Europees niveau worden aangenomen.

De 15de Conferentie van de Partijen bij het Verdrag inzake Biologische Diversiteit (COP15) wil een nieuw globaal kader voor biodiversiteit goedkeuren. De betrokken Belgische federale en regionale ministers willen onmiddellijk actie ondernemen om een positief antwoord te bieden op het wereldwijde verlies aan biodiversiteit, door bestaande inspanningen te erkennen en aan te moedigen en toekomstige inspanningen te vergemakkelijken.

Daarom werd een "Belgische Biodiversiteitsalliantie" opgericht om bestaande initiatieven en toekomstige individuele of collectieve verbintenissen van Belgische stakeholders in de kijker te zetten.

Dit zal gebeuren op basis van 10 doelstellingen verdeeld over twee gebieden: - het versterken van het blauwgroene, ecologische netwerk in, rond en tussen steden; - het promoten van duurzame productie en consumptie met respect voor biodiversiteit.

De Alliantie is opgebouwd rond een inclusief publiek-privaat partnerschap en biedt een platform voor alle private en publieke spelers in België die wensen deel te nemen. De Alliantie wil de integratie van biodiversiteit in onze dagelijkse activiteiten aanmoedigen om hun positieve impact te maximaliseren en hun negatieve impact te beperken in het hele land en in het buitenland.

Biodiversiteitslandschap - Het regeerakkoord bepaalt dat de federale regering een voorbeeld zal stellen op het vlak van biodiversiteit in het beheer van federale domeinen in handen van de Regie der Gebouwen, INFRABEL, de NMBS en Defensie. De Regie der Gebouwen is een van de 5 bedrijven die het voortouw nemen in de #BeBiodiversity-strategie. Er hebben al verschillende uitwisselingen plaatsgevonden tussen managers en technische teams van de twee organisaties. Het belangrijkste doel is om geleidelijk en systematisch biodiversiteitsoverwegingen te integreren in renovatie-, onderhouds- en nieuwbouwwerkzaamheden. Er is overleg gestart over de communicatieroutes die door

INFRABEL worden beheerd. Het regeerakkoord voorziet in het afsluiten van nieuwe beheerscontracten voor Infrabel voor een periode van tien jaar, waardoor een beheer kan worden ontwikkeld dat meer rekening houdt met de biodiversiteit. De rol van de FOD bestaat erin om dit initiatief samen met de Regie der Gebouwen, INFRABEL, de NMBS en Defensie te begeleiden.

Extern

België neemt actief deel aan Europese en internationale processen om verwoestijning, biodiversiteitsverlies en de degradatie van ecosystemen een halt toe te roepen. België erkent hierbij ook het belang van duurzaam bosbeheer en draagt daarom o.m. bij tot het *Central African Forest Initiative* (CAFI). Daarnaast zijn we ook via onze financiering aan multilaterale fondsen als het *Green Climate Fund* (GCF) en het *Global Environment Facility* (GEF) en via partnerorganisaties als *United Nations Environment Program* (UNEP) actief in de bescherming van ecosystemen en biodiversiteit.

SDG 16

Intern

Defensie

Tijdens de periode van deze VNR was onze veiligheidsomgeving in constante evolutie en werd ze complexer, onzekerder en minder voorspelbaar. Om hier adequaat op in te spelen werd na een periode van besparingen de kentering gemaakt. Dit mondde in 2022 uit in de publicatie van het STAR-plan (*Security & Service – Technology – Ambition – Resilience*) door de minister van Defensie. Samen met de herziene militaire programmawet zal dit plan Defensie op lange termijn de adequate capaciteiten geven om te reageren op de uitdagingen van vandaag, zowel internationaal als op het nationaal grondgebied.

Kanselarij

Voor deze SDG kunnen we in het bijzonder opmerken :

- de (momenteel) gedeeltelijke uitvoering van de aanbevelingen van het evaluatieverslag van België in het kader van de 5e GRECO-evaluatieperiode (Groep van Staten tegen Corruptie van de Raad van Europa) over het voorkomen van corruptie en het bevorderen van integriteit binnen de hoge uitvoerende functies van de centrale overheden (Kanselarij, BOSA, FIA, Kamer van Volksvertegenwoordigers...).
- Het voornemen om een campagne te organiseren over de SDG's (PFDD-actie - nog niet uitgevoerd) en om informatie over de SDG's te publiceren op het portaal belgium.be (PADD 2022-actie). Deze acties vallen ook binnen het bereik van SDG 12.8.
- het jaarlijks delen door het Directoraat-generaal Externe Communicatie van de belangrijkste punten met betrekking tot communicatie in het activiteitenverslag van de Federale Ombudsman op een COMMnetKern-bijeenkomst. Op deze manier wordt de aandacht van de belanghebbenden die lid zijn van dit netwerk systematisch gevestigd op goede praktijken en aandachtspunten met betrekking tot de doeltreffendheid van de instellingen in hun communicatie- en voorlichtingsactiviteiten.

Volksgezondheid

Health Data Authority - De verdere ontwikkeling van een geïntegreerd beleid betreffende gezondheidsdata en gezondheidszorgdata op basis van een breed gedragen governance-model moet niet alleen leiden tot een betere input voor beleidsvoorbereiding en kwalitatieve zorgverlening maar ook tot een goede ondersteuning van wetenschappelijk onderzoek, van ontwikkeling van geneesmiddelen en medische hulpmiddelen, van onderbouw voor klinische proeven, voor de toepassing van gepersonaliseerde zorg, voor de optimale aanwending van de middelen en voor de evaluatie van de bereikte uitkomsten. De bedoeling moet zijn om alle belanghebbenden die actief zijn op het vlak van de gezondheidszorg bij deze evolutie te betrekken. Dit alles moet gebaseerd zijn op de FAIR-principes. Dit betekent dat gegevens Findable, Accessible, Interoperable en Reusable zijn. In het kader van de datastrategie van de 5 federale instellingen (RIZIV, FOD Volksgezondheid, FAGG, Sciensano, KCE) werd een gezamenlijk programma voor de consolidatie van de data fundamentals opgestart zodat de organisaties nog meer datagericht kunnen werken en de diensten, tools, governance, processen en informatie die zij nodig hebben bij de uitvoering van hun opdrachten, ter beschikking kunnen stellen.

Het kenniscentrum Do No Significant Harm (DNSH) wordt opgericht om de verantwoordelijken voor maatregelen in het kader van het Herstel- en Investeringsplan (RIP) te ondersteunen bij het naleven van dit Europese principe, dat inhoudt dat er geen significante schade wordt berokkend aan 6 milieudoelstellingen. Dit principe geldt voor alle PRI-maatregelen, met inbegrip van het Nationaal Herstel- en Veerkrachtplan (PRR, gefinancierd met Europese subsidies) en het Federaal Herstel- en Overgangsplan. Dit centrum wordt volledig operationeel in 2023 en zal helpen om het federale investeringsbeleid te verbeteren. In 2023 wil België ook deelnemen aan een Europees "Technical Support Instrument"-project dat gericht is op de integratie van milieuaspecten in de overheidsfinanciën: de implementatie van het DNSH-principe in programma's voor overheidsfinanciering.

Crisisbeheer - De initiatieven om lessen te trekken uit de crisis worden verdergezet om ons land beter voor te bereiden op toekomstige crisissen:

- Integratie van een hoofdstuk pandemie binnen de ziekenhuisnoodplannen, opdat de ziekenhuizen het gegeven pandemic preparedness ook operationeel kunnen integreren binnen hun noodplannen.
- Duidelijke definiëren van het gegeven 'intensieve zorgen' ;
- Organisatie van één grootschalige strategische oefening rond crisisbeheer;
- Structurele uitbouw van de dienst crisisbeheer binnen de FOD Volksgezondheid op basis van een netwerkstructuur die de basis is voor een flexibel inzetbare en optimaal werkende dienst ;
- Her-uitwerking van het algemeen crisisvoorbereidingsplan (Generic Preparedness Plan, GPP), dat een plan zal zijn dat een holistisch kader biedt voor het beheer van gezondheids crisissen, ongeacht of deze zich al eerder voordeden of, wat waarschijnlijker is, nog volledig onbekend of zelfs onvermoed zijn ;
- Een duurzame en kostenefficiënte opbouw van een strategische voorraad aan middelen ;
- Versterking en verankering van de team Public Health Authority – Saniport binnen de FOD Volksgezondheid door te zorgen voor een definitief samenwerkingsakkoord met de deelstaten en door de aanwezigheid van de inspecteurs in de bestaande havens (lucht- en zeehavens) te versterken en in de nieuwe havens (luchthavens en treinstations) uit te bouwen ;

Deelname aan de ontwikkeling van het partnerschap voor paraatheid voor pandemieën als onderdeel van het Europese onderzoeksprogramma Horizon Europe, met als hoofddoel een geconsolideerde Europese onderzoeks- en innovatieruimte op te bouwen om de EU beter in staat te stellen te anticiperen en te reageren op opkomende bedreigingen voor de gezondheid, door de financiering van onderzoek en innovatie op Europees, nationaal (en regionaal) niveau beter te coördineren.

Financiën

1. De wet van 9 december 2019 tot wijziging van de Algemene wet inzake douane en accijnzen van 18 juli 1977 (MB van 18 december 2019) en het Wetboek van de belasting over de toegevoegde waarde tot omzetting van richtlijn (EU) 2017/1371 zette richtlijn (EU) 2017/1371 - P.I.F.-richtlijn om wat de traditionele eigen middelen (T.O.R.) en de bevoegdheden van de Algemene douane- en accijnsadministratie betreft.

De wijzigingen die bij de omzetting in werking traden, hadden tot doel om in de artikelen van de algemene wet die er nog niet in voorzagen, een element van opzet, de sanctie van poging, een maximumsanctie die voorziet in gevangenisstraf of een maximumsanctie van ten minste vier jaar gevangenisstraf in geval van aanzienlijke schade aan de financiële belangen van de Unie in te voeren.

Deze wijzigingen waren reeds opgenomen in het huidige systeem voor de vervolging van inbreuken op douanevoorschriften, dat ongewijzigd is gebleven.

2. Koninklijk besluit van 29 augustus 2021 tot wijziging van het koninklijk besluit van 26 januari 2014 houdende maatregelen ter controle van het grensoverschrijdend verkeer van liquide middelen (BS van 3 september 2021)

Dit koninklijk besluit wijzigt het koninklijk besluit van 26 januari 2014 houdende maatregelen ter controle van het grensoverschrijdend verkeer van liquide middelen conform de bepalingen uit de Verordening (EU) 2018/1672 van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2018 betreffende de controle van liquide middelen die de Unie binnenkomen of verlaten en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 1889/2005, die sinds 3 juni 2021 van toepassing zijn.

2.1. Te vervullen formaliteiten voor liquide middelen die de EU binnenkomen of verlaten via België

Er geldt een aangifteplicht wanneer men naar de EU reist of de EU verlaat met liquide middelen vanaf een waarde van 10.000 euro (artikel 3 van Verordening (EU) 2018/1672). De aangifte dient te worden ingediend bij de douane op de eerste plaats van binnenkomen in de EU of de laatste plaats van verlaten van de EU.

Voor ongebeleide liquide middelen vanaf een waarde van 10.000 euro verzonden via (post)pakket, (container)vracht en koerierszending kan de douane naar aanleiding van een controle verzoeken een kennisgeving indienen. Het kennisgevingsformulier dient binnen de 30 dagen ingevuld teruggezonden te worden naar de douane, door de afzender, ontvanger of vertegenwoordiger van de liquide middelen (artikel 4 van Verordening (EU) 2018/1672).

Sinds 3 juni 2021 zijn nieuwe aangifte- en kennisgevingsformulieren van toepassing voor het grensoverschrijdend verkeer van liquide middelen met derde landen. De formulieren zijn vastgelegd in Uitvoeringsverordening (EU) 2021/776 en zijn uniform in alle EU-lidstaten.

2.2 Te vervullen formaliteiten voor liquide middelen die België binnenkomen vanuit of verlaten naar een andere EU-lidstaat

Bij het binnenkomen van België vanuit of verlaten van België naar een andere EU-lidstaat moeten zowel begeleide als onbegeleide liquide middelen vanaf een waarde van 10.000 euro worden aangegeven wanneer de douane hierom verzoekt (artikel 4 van het koninklijk besluit van 26 januari 2014).

Conform de nieuwe bepalingen mag de douane ook optreden bij bedragen van minder dan 10.000 euro indien er aanwijzingen zijn dat de liquide middelen (zowel begeleid als onbegeleid) met criminele activiteiten verband houden. Deze bepalingen gelden zowel voor het grensoverschrijdend verkeer tussen België en derde landen als het grensoverschrijdend verkeer tussen België en EU-lidstaten (artikel 8 van het koninklijk besluit van 26 januari 2014). De douane zal de gegevens in dit geval registreren en de liquide middelen in bewaring nemen.

Onder criminele activiteiten wordt begrepen iedere vorm van betrokkenheid bij het plegen van een misdrijf dat in verband staat met de activiteiten vermeld in artikel 4, eerste lid, 23° van de anti-witwaswet.

Justitie

RECHT-vaardig is een workshop voor sensibilisering over de werking van het gerecht voor groepen van 6 tot 24 leerlingen van de derde graad van het (beroeps-, technisch en algemeen) secundair onderwijs. Het gaat om een programma van één dag: 's ochtends wonen de leerlingen een rechtszitting bij van de rechtbank van eerste aanleg. 's Namiddags kruipen ze in de huid van de verschillende actoren van justitie in de vorm van een rollenspel (de workshop omvat ook activiteiten ter voorbereiding en verwerking). Deze workshop verloopt in verschillende gerechtsgebouwen in België.

Extern

In het kader van de transitionele ontwikkeling en governance focust DGD zich op het aanpakken van de grondoorzaken van fragiliteit, het opbouwen van de veerkracht van de bevolking in fragiele contexten en het versterken van de aspecten "governance" overeenkomstig SDG16+. Enerzijds worden projecten verwezenlijkt in landen in fragile context zoals Burundi, DRC, Niger, Tsjaad, Burkina Faso, Mali en Mozambique, met doelstellingen verbonden aan SDG16 (transitionele justitie, strijd tegen corruptie, goed bestuur, inclusieve maatschappijopbouw, vrouwenrechten en jongeren)

Met het oog op een transparant en verantwoord grondstoffenbeheer wordt steun verleend voor de implementatie van de normen van de Extractive Industries Transparency Initiative (EITI), waaronder projectsteun in DRC en Niger, en via een trust fund van de Wereldbankgroep ook de sector van de Artisanal and Small Mining (ASM) in de Sahel en bredere projecten in de grondstoffensector. Hierbij wordt bijzondere aandacht besteed aan de rol van het maatschappelijk middenveld.

België is van mening dat een kritisch middenveld een cruciale rol speelt in het versterken van deze elementen in de samenleving. Daarom heeft België oproepen gelanceerd voor projecten ter versterking van de mensenrechten en de democratie in vier partnerlanden waar de uitdagingen op dit vlak bijzonder groot zijn. Mensenrechten en de stem van de civiele maatschappij zullen ook een plaats krijgen in bilaterale programma's, met name met Palestina, Oeganda en de DRC. Er is een nieuwe cyclus van vijfjarenprogramma's (2022-2026) voor

niet-gouvernementele samenwerkingspartners goedgekeurd: een kwart van het budget voor internationale solidariteit zal via partners uit het maatschappelijk middenveld worden gekanaliseerd (zie SDG 17). Daarnaast is de samenwerking met het Bureau van de Hoge Commissaris van de Verenigde Naties voor de mensenrechten (OHCHR) versterkt, met meer financiering en steun voor specifieke nationale bureaus.

Justitie

Deelname aan EU Twinning projecten - Oprichting van een consortium van instellingen om te reageren op een specifieke aanbesteding van een niet-Europese instelling. Het overbrengen van het acquis communautaire naar andere landen, in het geval van justitieprojecten, om te komen tot een efficiëntere en eerlijkere rechtspraak.

Deelnemen aan civiele crisisbeheersingsmissies voor de Europese Unie - Deskundigen van het departement stimuleren, aanwerven, opleiden en ondersteunen zodat ze kunnen deelnemen aan civiele crisisbeheersingsmissies voor de Europese Unie. Ook coördineert het departement deze missies.

Deelname aan de projecten van de Europese Commissie voor Efficiëntie van Justitie van de Raad van Europa - Coördinatie van de deelname van het departement aan de werkzaamheden van deze commissie; verbetering van de efficiëntie en de werking van justitie in de lidstaten en ontwikkeling van de tenuitvoerlegging van instrumenten die door de Raad van Europa zijn opgesteld.

SDG 17

Intern

Sociale zekerheid

Versterking van de samenwerking en coördinatie ter bevordering van de universele sociale bescherming .

1. Terbeschikkingstelling van expertise

Een belangrijk obstakel voor de ontwikkeling van sociale bescherming is het gebrek aan technische expertise, zowel in de partnerlanden als binnen de ontwikkelingsagentschappen. Om dit obstakel uit de weg te ruimen, werd binnen de FOD Sociale Zekerheid het shared services center BELINCOSOC opgericht. Dankzij deze infrastructuur kan voor kortlopende projecten een beroep worden gedaan op Belgische experts.

Een gelijkaardige aanpak werd ontwikkeld via het Europese Socieux+ project (EU Expertise inzake sociale bescherming, arbeid en tewerkstelling). Dit is een programma voor technische bijstand dat werd opgezet op vraag van de Europese Commissie. Sinds 2016 is de FOD Sociale Zekerheid partner van SOCIEUX+, via BELINCOSOC. SOCIEUX+ helpt partnerlanden bij het ontwikkelen, beheren en opvolgen van een doeltreffend, inclusief en duurzaam systeem voor sociale bescherming en werkgelegenheidsbeleid. Het biedt ondersteuning in alle domeinen van sociale bescherming en werkgelegenheidsbeleid. SOCIEUX+ mobiliseert Europese deskundigen uit de publieke sector voor kortlopende opdrachten.

2. Versterking van de samenwerking en coördinatie voor een universele sociale bescherming

De FOD Sociale Zekerheid wil zich blijven inspannen om de IAO-normen inzake sociale bescherming te promoten om geleidelijk aan te komen tot een universele dekking van de bevolking en van de sociale risico's via adequate uitkeringen. België heeft in het verleden ook een sleutelrol gespeeld om sociale bescherming op de internationale agenda te plaatsen. De Social Protection Inter-Agency Cooperation Board (SPIAC-B) voor sociale bescherming en het Global Partnership for Universal Social Protection by 2030 (USP2030) werden opgericht onder auspiciën van de Wereldbank en de ILO om de coördinatie op wereldvlak en de integratie van sociale bescherming in bestaande (ontwikkelings)strategieën te verbeteren en zo tegenstrijdige standpunten en acties van internationale instellingen en donorlanden op het vlak van de ontwikkeling van sociale bescherming te vermijden. België is stichtend lid in beide gevallen.

Op Belgisch niveau werd in 2018 een "Belgische Dialoog voor Universele Sociale Bescherming" opgestart. Deze brengt verschillende belanghebbenden op het vlak van sociale bescherming samen, waaronder de FOD Buitenlandse Zaken - DG Ontwikkelingssamenwerking, de FOD Werkgelegenheid, de FOD Sociale Zekerheid, ngo's, vakbonden, mutualiteiten, ENABEL, BIO, enz.

Justitie

De georganiseerde misdaad vergt een internationale, grensoverschrijdende aanpak. Waar ook ter wereld, we zullen niet aanvaarden dat er vrijhavens zijn, waar gezochte of veroordeelde drugcriminelen zich schuilhouden. Daarom kwam het uitleveringsverdrag met de Verenigde Arabische Emiraten tot stand, een populaire uitvalsbasis voor drugscriminelen.

Ons land maakt deel uit van de Coalitie in de strijd tegen de georganiseerde misdaad, samen met Nederland, Frankrijk, Spanje, Duitsland en Italië. Op 7 oktober 2022 keurden de zes landen in Amsterdam het gezamenlijk actieplan goed. De krachtlijnen zijn de beveiliging van de havenfaciliteiten, informatie-uitwisseling, inbeslagname van criminele vermogens in het buitenland en het bundelen van krachten. We blijven daarnaast inzetten op de reeds goede samenwerking met Nederland en verlenen onze volle steun aan de EMPACT-analyseprojecten van Europol. Nederland en België willen op het vlak van veiligheid en informatie-uitwisseling een proeftuin voor Europa blijven. Het Benelux-Verdrag inzake Politiesamenwerking van 2018 zal daarom in 2023 in werking treden.

Extern

De partnerlanden behoren tot de belangrijkste partners van België in de verwezenlijking van de SDG's. In 2021 is de voorbereiding van nieuwe regeringssamenwerkingsportefeuilles gestart met Tanzania, Mozambique, Oeganda, Benin, Guinee, Marokko, Niger, Burkina Faso, Palestina en de DRC. In 2021 werden twee thematische portefeuilles goedgekeurd, over klimaatverandering in de Sahel en sociale bescherming in Centraal-Afrika. In datzelfde jaar werden 26 geografische en 4 thematische gezamenlijke strategische kaders ondertekend met Belgische niet-gouvernementele partners voor ontwikkelingssamenwerking.

Op multilateraal niveau heeft België er sinds 2009 voor gekozen om niet-geoormerkte financiering te bevorderen. Daardoor ontvangen vijftien internationale partnerorganisaties meer dan een derde van de Belgische multilaterale ontwikkelingshulp via het beleid voor ontwikkelingssamenwerking. De Europese Unie is een andere belangrijke partner: meer dan een kwart van de officiële ontwikkelingshulp van België gaat naar de EU, en België is volledig betrokken bij de 'Team Europe'-initiatieven, die de inspanningen van de lidstaten en de

Europese Commissie bundelen om een grotere impact te bereiken. Bovendien heeft ons land de voorbije drie jaar (2020-2022) gemiddeld meer dan 200 miljoen euro per jaar geïnvesteerd in de Wereldbankgroep en andere regionale ontwikkelingsbanken zoals de Afrikaanse Ontwikkelingsbank.

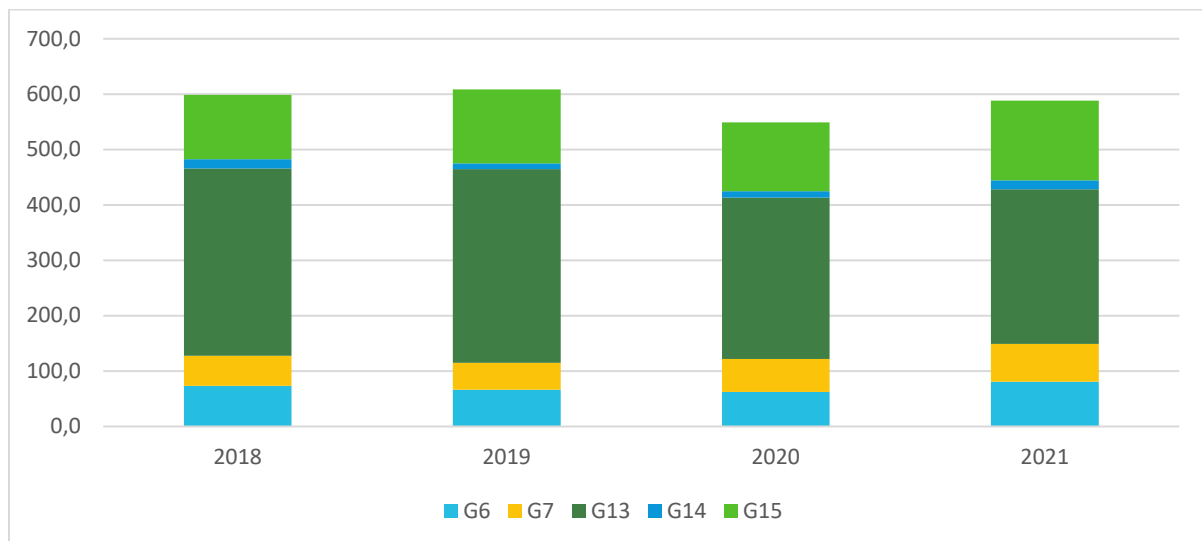
Implementatiemiddelen

Dit hoofdstuk geeft een overzicht van de financiële middelen om de SDGs te implementeren. In het eerste deel wordt de evolutie van hulp van Belgische ontwikkelingsactoren in de voorbije jaren geduid. Statistische gegevens verduidelijken de bijdragen van de verschillende actoren, alsook de bestemming die deze financiering krijgt. In een tweede deel ligt de focus op kwalitatieve gegevens, goede praktijken en onderzoeken in verband met de implementatiemiddelen binnen België.

Tussen 2017 en 2021 stegen de Belgische uitgaven voor ontwikkelingssamenwerking (ODA) in absolute termen van 1,94 miljard euro naar 2,19 miljard euro. In verhouding tot het bruto nationaal inkomen van België schommelde het percentage van de ODA in deze periode tussen 0,41% en 0,48%. Hoewel het percentage relatief stabiel blijft, is het nog ver verwijderd van het officiële streefdoel van 0.7% ODA/BNI.

De jaarlijkse Algemene Beleidsnota Internationale Solidariteit legt de hoofdlijnen van het Belgische beleid inzake ontwikkelingssamenwerking en humanitaire hulp vast. Een bijlage bij deze nota bevat de SDG-doelstellingen waaraan België met deze beleidskeuzes wil bijdragen, om de coherentie tussen de Belgische samenwerking en de Agenda 2030 te waarborgen.

Als we deze cijfers voor 2021 (basisjaar) uitsplitsen, zien we dat ongeveer de helft van de totale officiële ontwikkelingshulp (56%) in beheer is van het Directoraat-Generaal Ontwikkelingssamenwerking en Humanitaire Hulp van de federale overheid. Een deel van dit budget (11%) gaat naar de gouvernementele samenwerking met de 14 partnerlanden, voornamelijk uitgevoerd door Enabel. Om de impact op het terrein te vergroten en zo Agenda 2030 te verwezenlijken, biedt Enabel haar expertise aan, bevordert het de interactie tussen alle actoren en ontwikkelt de best mogelijke partnerschappen. Het agentschap voert ook programma's uit voor derden.

Figuur 1 : Ecologische focus van Belgische ODA (miljoen/jaar)¹. Een ander deel van het budget (11%) in beheer van het Directoraat-Generaal Ontwikkelingssamenwerking en Humanitaire

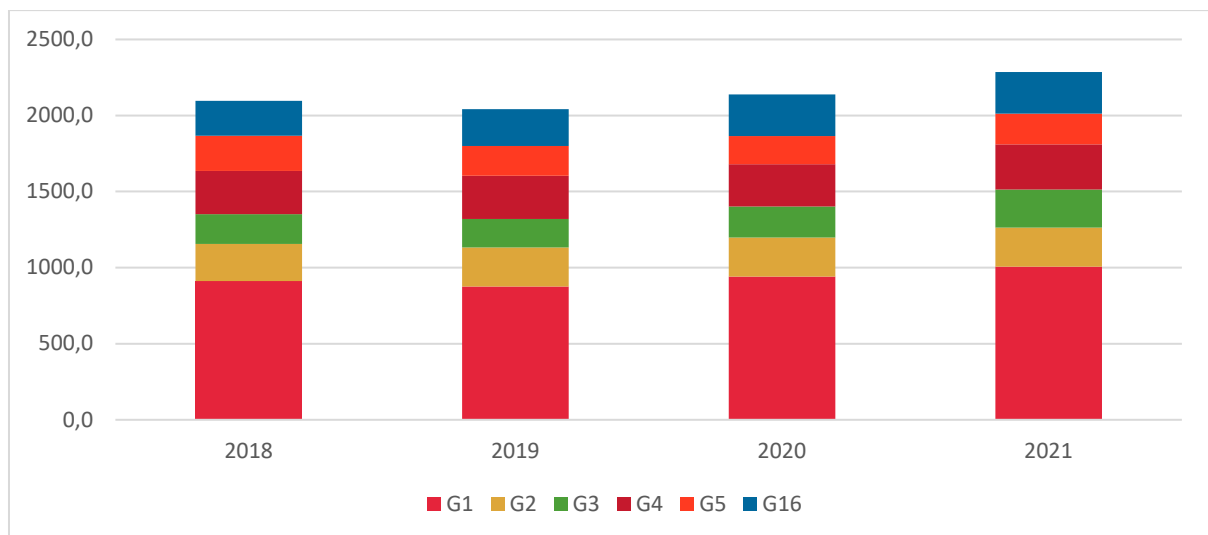
¹ Disclaimer: De Belgische financiering voor ontwikkelingshulp ondersteunt doorgaans sterk geïntegreerde activiteiten die relevant zijn voor verschillende SDGs, in overeenstemming met de complexe en horizontale realiteit op dit gebied. Om de financiële inspanningen zichtbaar te maken in termen van de SDGs kan men dus niet uitgaan van een eenvoudige verdeling, waarbij één euro aan

Hulp dient voor de financiering van de programma's van de Belgische niet-gouvernementele actoren (NGO's en institutionele actoren zoals interuniversitaire samenwerkingsactoren) waarvan de programma's meestal afgestemd zijn op de SDGs.

Dankzij de diversiteit van deze actoren kan de Belgische samenwerking gebruik maken van hun complementariteit en vermogen om in uiteenlopende en complexe contexten op te treden. De geaccrediteerde organisaties stellen per land of per transnationaal thema een gemeenschappelijk strategisch kader (GSK) op. Deze dienen als referentie voor de ontwikkeling van de programma's van de organisaties, met inbegrip van de vaststelling en uitvoering van onderlinge synergiën en complementariteit.

Een aanzienlijk deel van het budget (18%) gaat naar de financiering van een aantal internationale organisaties. De Belgische samenwerking met organisaties en organen van de Verenigde Naties verloopt voornamelijk via een vrijwillige, meerjarige bijdrage aan de algemene middelen van een beperkt aantal erkende multilaterale partnerorganisaties (core-financiering), waarvan de doelstellingen overeenstemmen met de Belgische prioriteiten en de SDGs. Daarnaast draagt België bij aan de algemene middelen van de Wereldbank en de (sub)regionale ontwikkelingsbanken. De Belgische Investeringsmaatschappij voor Ontwikkelingslanden (BIO) is als instelling voor ontwikkelingsfinanciering het Belgische instrument ter ondersteuning van de privésector in ontwikkelingslanden.

In 2021 besteedde het Directoraat-Generaal Ontwikkelingssamenwerking en Humanitaire Hulp (DGD) ook 186,14 miljoen euro aan humanitaire programma's, 95,31 miljoen euro aan klimaatbeleid, 51,81 miljoen euro aan lokaal ondernemerschap en eerlijke handel, en kleinere bedragen aan belangenbehartiging en evaluaties. Daarnaast wezen andere departementen van de FOD Buitenlandse Zaken 87,43 miljoen euro toe aan ontwikkelingssamenwerking, onder meer voor conflictpreventie. In totaal zorgde de FOD Buitenlandse Zaken in 2021 voor ongeveer 1,31 miljard euro, of 60% van de Belgische uitgaven aan ontwikkelingssamenwerking.

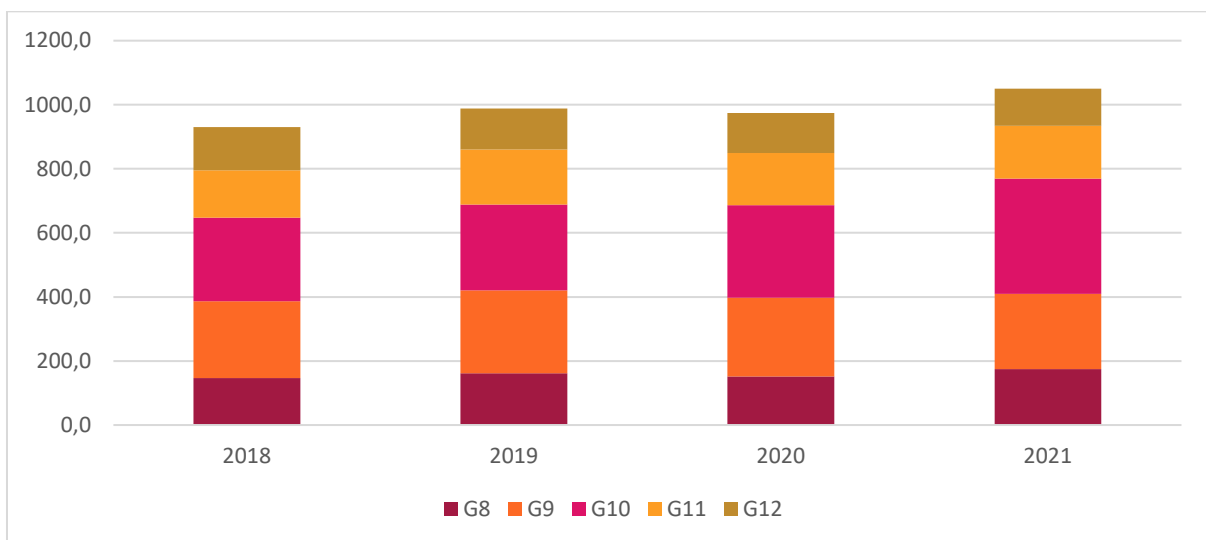
Figuur 2 : Sociale/maatschappelijke focus van Belgische ODA (miljoen/jaar).

slechts één SDG zou worden toegewezen. Een weergave in termen van SDGs belicht de thematische accenten dus relatief.

De rest van de Belgische uitgaven voor ontwikkelingssamenwerking (881,74 miljoen euro) vallen onder het bewind van de gewesten en andere federale overheidsdiensten zoals de FOD Financiën. Dit cijfer omvat ook de Belgische bijdrage aan de uitgaven voor ontwikkelingssamenwerking van de Europese Commissie: 477 miljoen euro (voor datzelfde jaar). De opvang van asielzoekers door het federale agentschap Fedasil valt slechts gedeeltelijk onder officiële ontwikkelingshulp.

België was in 2019 het onderwerp van een door de Organisatie voor Economische Samenwerking georganiseerde peer review. Het verslag prijst België voor zijn internationale inzet voor de minst ontwikkelde landen en onstabiele situaties. Het verslag onderstreept ook de inzet van België voor gendergelijkheid, voornamelijk op het gebied van seksuele en reproductieve gezondheid en rechten. Bovendien merkt het verslag op dat België een grote voorstander is van multilateralisme en zich actief inzet voor de hervorming van de VN om de legitimiteit, representativiteit en doeltreffendheid ervan te versterken.

Het verslag roept het Directoraat-Generaal Ontwikkelingssamenwerking en Humanitaire Hulp (DGD) ook op om duidelijke landenstrategieën te ontwikkelen en binnen deze strategieën de volgorde van de thematische prioriteiten te verduidelijken en de thematische expertise binnen de DGD te verder te ontwikkelen. Verder vestigt het de aandacht op de internationale verbintenis om 0,7% van het BNI te besteden aan ontwikkelingshulp en de noodzaak van een pragmatische routekaart om dit doel te bereiken.

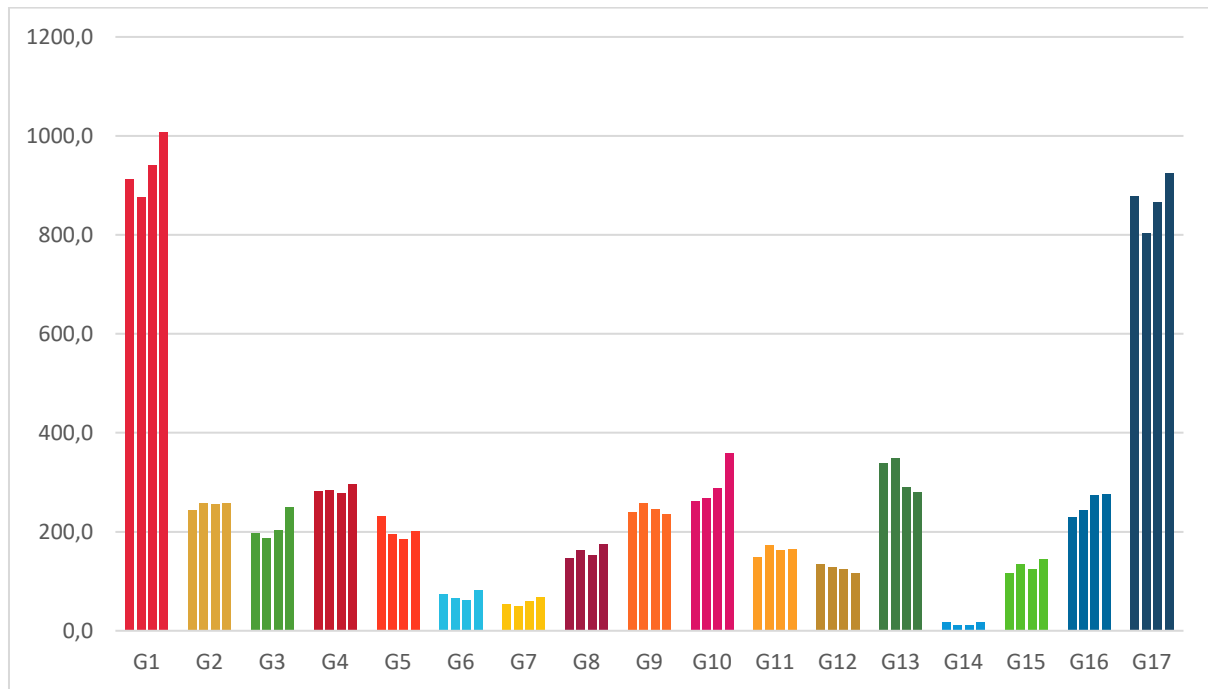

Figuur 3 : Economische focus van Belgische ODA (miljoen/jaar).

Uitgaven voor ontwikkelingssamenwerking alleen kunnen echter de ongelijkheid niet verminderen en de eerbiediging van mensenrechten in de wereld niet verbeteren. Diplomatie, handel, landbouw, migratie, milieu of veiligheid zijn allemaal gebieden die een grote invloed hebben op ontwikkeling. Het is essentieel voor de Belgische ontwikkelingssamenwerking om te zorgen voor meer samenhang tussen de verschillende Belgische federale beleidslijnen, zodat deze ook bijdragen tot de SDGs. Dat is ook de reden waarom de overheid de afgelopen jaren partnerschappen met de particuliere sector en de academische wereld ontwikkelde.

België, dat voorstander is van transparantie over de bijdragen aan de SDGs (en aan gemeenschappelijke mondiale goederen) van verschillende actoren, steunt een uitbreiding van de statistische boekhouding ten gunste van de ontwikkeling via Total Official Support for Sustainable Development om andere financieringsbronnen voor duurzame ontwikkeling op te

nemen, waaronder niet-traditionele donorfinanciering, investeringen van de privésector en Zuid-Zuidsamenwerking.

Figuur 4 : Verdeling van de Belgische ODA per SDG voor de jaren 2018, 2019, 2020 en 2021.

Good practices

- **Lineaire Obligaties (Green OLO)**

De Belgische Staat voerde in februari 2018 een eerste groene OLO-uitgifte uit in euro met een looptijd van 15 jaar (OLO86). In de tussentijd bereidde het Agentschap van de Schuld een update van dit kader voor om meer in overeenstemming te zijn met de huidige marktpraktijken. Sinds juli 2022 worden alle toekomstige uitgiften van groene OLO's, zowel OLO86 als toekomstige groene OLO's, onder dit nieuwe kader uitgevoerd.

- **Euronext**

ESG-obligaties moeten voldoen aan erkende standaarden, zoals de ICMA Principles, en moeten een externe verificatie bezitten. Groene obligaties maken nog steeds het grootste deel uit van de duurzame producten, hoewel hun aandeel in termen van uitgegeven bedragen afneemt. De emissies van groene obligaties overschreden in 2022 de grens van 2 miljard dollar.

- **Nationale Bank**

De Nationale Bank belegt sinds 2004 een deel van haar eigen externe reserves in bedrijfsobligaties in dollar. Voor de duurzame beleggingsstrategie pasten ze aanvankelijk de methodologie van negatieve screening toe, waarbij de Nationale Bank niet investeerde in bedrijven die geen rekening houden met de duurzaamheid en maatschappelijke verantwoordelijkheid van hun activiteiten.

Enkele jaren later gingen ze ook over tot positieve screening, waarbij de Nationale Bank uitsluitend obligaties in aanmerking neemt van bedrijven die hoog genoeg scoren op ESG-criteria (Environment, Social, Governance, oftewel hun inzet voor milieu, maatschappij en goed bestuur). Een gespecialiseerd extern ratingbureau kent deze score toe.

Om het duurzame karakter van de eigen portefeuilles te verstevigen en aangezien het aantal emittenten alsmaar toeneemt, besloot de Nationale Bank in 2019 om het aandeel duurzame activa daarin te verhogen.

De Nationale Bank is ook lid van het Network for Greening the Financial System. Dit is een vrijwillige samenwerking tussen meer dan vijftig centrale banken en toezichthouders, die helpt om het klimaat- en milieurisico's voor de financiële stabiliteit te beheren en het financieel stelsel te vergroenen.

- **FSMA (Autoriteit voor Financiële Diensten en Markten)**

Richtlijn niet-financiële rapportage (NFI-richtlijn)

De FSMA voerde in de voorbije periode twee kwalitatieve studies uit naar de niet-financiële rapportering bij grote beursgenoteerde vennootschappen in België (boekjaren 2017-19).

De belangrijkste aandachtspunten zijn de volgende:

- Ten eerste, ontbreken bij een aantal vennootschappen: (i) de risicobeschrijving, (ii) de verbanden tussen die risico's en het gevoerde beleid, (iii) de zorgvuldigheidsprocedures en de bekomen resultaten, alsook (iv) de gehanteerde KPI's, geheel of gedeeltelijk.
- Ten tweede, is er ruimte voor verbetering bij het verstrekken van relevante en voldoende specifieke informatie over de milieuaangelegenheden, met inbegrip van de klimaatverandering. Dit geldt in het bijzonder voor de beschrijving van de belangrijkste milieurisico's. Vennootschappen dienen bijkomende aandacht te besteden aan (i) enerzijds de eigen impact op het milieu en de klimaatverandering, en (ii) anderzijds de impact van deze thema's op de vennootschapsactiviteiten.
- Ten derde, baseert bijna 10% van de vennootschappen zich voor het opstellen van hun NFI-verklaring niet op een erkend Europees of internationaal referentiemodel.
- Ten vierde, dient er vooruitgang te worden geboekt om de nauwkeurigheid, volledigheid en betrouwbaarheid te garanderen van de processen voor het verzamelen, verwerken en rapporteren van de niet-financiële gegevens.

Zowel inhoudelijk als vormelijk zijn er belangrijke stappen in de goede richting gezet. Uit het onderzoek komen onder meer de **volgende belangrijke verbeteringen** naar voren:

- Ten eerste bevat het merendeel van de NFI-verklaringen voor elk van de vereiste thema's een uiteenzetting van het gevoerde beleid.
- Ten tweede hebben meer vennootschappen op een voldoende specifieke wijze informatie over de niet-financiële aangelegenheden opgenomen. De niet-financiële informatie is in veel gevallen voldoende volledig en gericht op de voor de emittenten essentiële punten. Dit komt onder meer doordat veel emittenten een materialiteitsanalyse hebben uitgevoerd.
- Ten derde stellen vennootschappen, meer dan voorheen het geval was, becijferde objectieven voorop. Ze verschaffen KPI's die specifiek zijn voor de vennootschapsactiviteiten en verband houden met de doelstellingen.
- Ten vierde werkt een grote meerderheid van de vennootschappen een interne

gedragscode of ethische code uit. Ze voeren daartoe de nodige zorgvuldigheidsprocedures in. Daarnaast passen steeds meer vennootschappen een gedragscode toe voor hun leveranciers. Ook nemen ze steeds vaker maatregelen om de naleving van hun code te verifiëren.

- Ten vijfde baseert een groeiend aantal vennootschappen zich voor het opstellen van hun NFI-verklaring op een erkend Europees of internationaal referentiemodel. De meest gebruikte referentiemodellen zijn de SDGs en de GRI Standards. Veel vennootschappen combineren deze twee referentiemodellen.
- Ten zesde zijn de voorstelling en de kwaliteit van de NFI-verklaringen in de twee voorbije jaren verbeterd, ook al is er nog ruimte voor verbetering in de manier waarop ze gestructureerd zijn.

Sustainable Finance Disclosure Regulation (SFDR)

De SFDR legt onder meer precontractuele openbaarmaking aan eindbeleggers op over duurzame beleggingsdoelstellingen en over het promoten van sociale en/of ecologische kenmerken. Daardoor kunnen fondsen worden ingedeeld volgens hun duurzaamheidsgerelateerde openbaarmakingen:

- fondsen die een duurzame belegging tot doel hebben.
- fondsen die sociale en/of ecologische kenmerken promoten.
- overige fondsen voldoen niet aan artikel 8 of 9 van de SFDR. Ze hebben geen duurzame beleggingsdoelstelling(en) en promoten evenmin sociale en/of ecologische kenmerken.

Deze [statistieken](#) worden op kwartaalbasis geüpdatet en bieden een overzicht betreft de Belgische Openbare Instellingen voor Collectieve Beleggingen, de meest voorkomende beleggingsfondsen.